

ఓం

శ్రీ రస్తు

గీతాస్తవంతి

గ్రంథకర్త :

సహజకవి, కవిశేఖర

యామన బసవయ్య, B.A., B.Ed.,

రిటైర్డ్ టీచర్

సిగడాం, శ్రీకాకుళం జిల్లా

పిన్ : 532 148

ప్రథమ ముద్రణ : 1997

ప్రతులు : 750

ప్రాప్తిస్థానము :

యామన బసవయ్య, B.A., B.Ed.,

రిటైర్డు టీచరు

సిగడాం, శ్రీకాకుళం జిల్లా

పిన్ : 532 148

వెల : అమూల్యము

ముద్రణ :

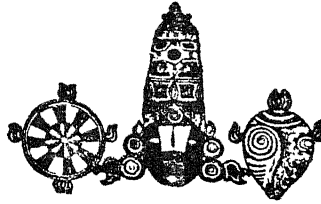
ఫోన్ : 22255

శ్రీ రామకృష్ణ పబ్లికేషన్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ వద్ద.

శ్రీకాకుళం

పిన్ : 532 001

గీతా స్రవంతి

కృతజ్ఞతలు

This Book is Published
with the Financial Assistance of
Sri Tirumala Tirupathi Devasthanams
under their Scheme Aid to Publish Religious Books

ఓం
శ్రీ రస్తు

గీతా స్రవంతి

రచయిత

జననం : తేది 13-2-1923 మహాశివరాత్రి
గంగువారి సెగడాం, శ్రీకాకుళం జిల్లా

గ్రంథకర్త పరిచయము

శ్రీవత్స గోత్రాన జెలువొందు యామన
వంశోద్భవుండయి వాసిగనిన
అప్పయ్య. రామమ్మ నర్దాంగిగాకొని
పుత్రపౌత్రుల గాంచె పొందుగాను
అతని పుత్రులయందు అగ్రజుండై పుట్టి
ఆధ్యాపకుండయి యలరి నేడు
విశ్రాంతి గొనువేళ విభుదులు మెచ్చంగ
భక్తిమార్గంబున బరగునట్టి
రచనలను కొన్ని సల్పితి రమ్యముగను
భవహరంబును కొఱకును భక్తితోడ
వసుధ "గీతా ప్రవంతిని" పరగ నేడు
తెల్పి నాడను బుధజనుల్ తృప్తి నొంద.

శ్రీశ్రీశ్రీ

అంకితము

వరయుత తిరుమలవాసా
గురుతుగ నంకితము గొనుము గోవిందహరీ !
పరమాత్మ నిన్ను గొలిచెద
కరుణను ననుగావుమయ్య గాన విలోలా !

ముందు మాట

మహా భారతము పంచమవేదముగా ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇది సమగ్ర బోధనకు తోడ్పడు శుభా గ్రంథము. అట్టి భారతమునందు భీష్మ పర్వములో భగవద్గీత చెప్పబడినది.

‘తదిదం గీతాశాస్త్రం సమస్త వేదార్థసార సంగ్రహ భూతమ్’ అని శ్రీ శంకరాచార్యులువారు గీతా భాష్య ప్రారంభమున తెలిపిరి. నాలుగు వేదముల, ఐదు వందల యైదు బ్రహ్మ సూత్రముల, నూట యెనిమిది ఉపనిషత్తుల సారమే శ్రీమద్భగవద్గీత ! “సర్వ శాస్త్ర మయీ గీతా” అని స్కాంధ పురాణములో గీత శ్లాఘింపబడినది.

ఈ గీతను శ్రీకృష్ణ పరమాత్మయే అర్జునునకు ద్వాపర యుగాంతమున అనగా కలియుగమునకు 38 సంవత్సరముల పూర్వం చెప్పినాడు. కలియుగము ప్రారంభించి క్రీ॥శ॥ 1997 సంవత్సరము నకు 5098 సంవత్సరము లయినది. కాబట్టి ప్రస్తుతం గీత వయస్సు 5136 సంవత్సరము లయినవి.

ఇంతటి మహాన్నతములైన భావములు గల 700 శ్లోకాలు ఉద్భిక్తపూరితములైన యుద్ధభూమిలో సంభాషణ పూర్వకముగా శ్రీకృష్ణుడు చెప్పుటకు అర్హునుడు వినుటకు అవకాశమున్నదా యని చాలామంది విమర్శకుల యభిప్రాయము. అందుకు కొందరు పెద్దలు సమాధానము. శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునకు యుద్ధభూమిలో 18 మాటలు తెల్పిననియు ఆ మాటల నాధారము జేసుకొని, వ్యాస భగవానుడు సర్వులకు సుబోధకములగునట్లు ఆ 18 మాటలను 18 అధ్యాయము లగ రచించి బోధించెననియు తెల్పిరి.

భగవద్గీత అన్ని కాలములకు, అన్ని దేశములకు, అన్ని మతముల మూల సూత్రములకు సంబంధించినది. విశ్వ శ్రేయోదాయకమైనది. అది దాని వైశిష్ట్యము. అందుచే భగవద్గీతను ఎందరో మహానుభావులు వ్యాఖ్యలతో సహితము రచించిరి. ఎందరో రచించుచున్నారు. ఇంకెందరో రచించగలరు. సూర్యచంద్రులున్నంతవరకు భగవద్గీత వెలయుచునేయుండును. విశ్వ మానవ సౌభ్రాతృత్వమునకు తోడ్పడును. మానవ లోకమునకున్నత భావము లందించు పవిత్ర గ్రంథము.

ఇట్టి గీతలో 18 అధ్యాయములు, 700 శ్లోకములు చెప్పబడినవి. శ్లోకములకు దిగువ నివ్వబడిన తాత్పర్యముల నాధారము జేసుకొని గీత పద్యములలో “గీతా స్రవంతి” అను పేరున యీ పాత్రము రచించితిని. మూలములో కొన్ని సందర్భములలో చెప్పిన విషయాలనే మరల మరల చెప్పుటచే గ్రంథ విస్తరణ జరుగునను సుద్దేశ్యముతో 700 శ్లోకముల భావములను 584 గీత పద్యములలో తెల్పి రచన పూర్తిచేసితిని.

పంచనముకంటె పద్యములు కంఠస్థము చేయుట సులభము. అందులో గీత పద్యములను సుళువుగా కంఠస్థము జేయవచ్చునను యభిప్రాయముతో భగవద్గీతను గీత పద్యములలో రచించి “గీతా స్రవంతి” యని పేరు పెడితిని. సామాన్యులు సైతము సుళువుగా కంఠస్థము జేసి అందున్న ధర్మ బోధనలు ఆచరణలో పెట్టి విశ్వ శాంతికి తోడ్పడుదురని నా యాశాంక్ష.

మరియు

ఈ “గీతా స్రవంతి”కి తమ యమూల్యమైన యభిప్రాయాల నొసగిన పెద్దలకు, గ్రంథమును సుందరముగ ముద్రించి యొసగిన శ్రీ రామకృష్ణా ప్రెంటింగ్ పెర్స్ ప్రాప్రయిటర్ శ్రీ కిల్లాన జానకిరామరాజుగారికి, వారి ముద్రాణాలయ నిబ్బందికి;

ఈ గ్రంథమునకు అన్ని విధముల నన్ను ప్రోత్సహించి శ్రీ చేవు నరసింహచార్యులగారి కుమారుడు శ్రీ చేవు కనకరాజుగారికి మరియు ఈ పవిత్ర గ్రంథానికి భాషాపరమైన సహకారాన్నిందించిన సాహితీవేత్తలు శ్రీ భూపతి నారాయణస్వామిగారికి నా యభివందనములు,

ఇట్లు.

రచయిత

ఓం శ్రీ సాయిరాం గురుదేవదత్త

దివ్యాశీస్సులు

సత్యం, జ్ఞానం, ఆనంతం బ్రహ్మ. ఏది సత్యం? యావత్ విశ్వమంతా నిండి అణువణువునా పరిభ్రమిస్తూ వెలుగొందుచున్న జ్ఞానతరంగ స్వరూపమే సత్యం. అది ఆనంతం. అదియే పర బ్రహ్మం.

అట్టి దివ్యజ్ఞానమును, అవతారమూర్తులు, యోగులు, సిద్ధ పురుషుల ద్వారా సమాజ శ్రేయస్సుకోసమై వివిధ రూపములు అందించబడినది. భగవద్గీత కూడా పలుమార్లు శ్రీకృష్ణునిచే అందించ బడిన అత్యుత్తమ జ్ఞానగ్రంథము. భగవద్గీత దివ్యామృతపు పూట. దాని నుండి దివ్యజ్ఞానామృతాన్ని యెంత తోడినా నిరంతరం ప్రవహిస్తూనే వుంటుంది.

భగవద్గీత, కర్మ, భక్తి, జ్ఞాన మార్గములనేకాక, లోకములో మనకు కనిపించు అన్ని మార్గములను సృజించినది. వాటిని గురించి చర్చించినది. దేనిని కాదనలేదు. అన్నిటిని సమన్వయపరచి సంఘటితపరచినది. మార్గము యేదైనా యోగము ముఖ్యమని తెలిసినది. గీతనంతయు నుపదేశించి, పిదప శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుని యోగివి కమ్ము అర్జునా అని అదేశించినాడు.

ధర్మ మార్గమైన, జ్ఞానమార్గమైన, భక్తిమార్గమైన, మరి యే మార్గమైన యోగము కలిగియుండుట ముఖ్యము. యోగమనగా కలయిక. మన వ్యక్తిగత మనసును విశ్వమనసుతో అనునంధానము చేయుట యోగము. ఇదియే మానవుని లక్ష్యము, ధ్యేయము.

భగవద్గీతకు యెందరో వ్యాఖ్యానములు వ్రాసినారు. భగవద్గీతను వచనములో రచించినారు. పద్యకావ్యములుగా వెలువరించినారు. ఎంతమంది యెన్ని పద్య గద్య కావ్యములుగా వెలువరించినను, ఎప్పటికప్పుడు అది నూత్న వినుత సాగంధములను వెడజల్లుతూనే వుంటుంది. “గీతాసృవంతి” అను పేరుతో చిరంజీవి యామన బసవయ్య రచించిన యీ పద్య కావ్యము సుమధుర భరితమై, లలిత లలిత పదజాలముతో నవనీత కోమలమై హృదయ రంజకముగా నున్నది. సామాన్యులకు కూడా స్పష్టముగా భావమర్థమగు రీతి కవిత్వాలై లి సాగినది. చిన్న చిన్న పదములలో హృదయం నకు హత్తుకొను రీతి భక్తిభరితముగాను, మనోజ్ఞసుందరముగా కావ్యమును తీర్చిదిద్దినాడు.

చిరంజీవి బసవయ్య కృషి ప్రశంసనీయం. భక్తిప్రపత్తులు శాశునీయము. అతని హృదయము గీతాచార్యుని మందిరము, అతని మానసము సత్యసాయి దివ్యపావనా తరంగమయము.

అందువలననే శ్రీమత్భగవద్గీతను తేటతేట తెలుగుమాటల్లో సామాన్య పాఠకలోకానికి అందించినాడు. తన జన్మ చరితార్థము. చిరంజీవి బసవయ్య కలము నుంచి, ఇంకా ఇంకా మహోత్తమ గ్రంథాలు వెలువడాలని ఆశిస్తూ, ఆకాంక్షిస్తూ, ఆశీస్సులను అందిస్తున్నాను. సకల అంధ్రభక్త సమాజము ఈ గ్రంథాన్ని సముచితమైన రీతిలో సమాధరించగలరని ఆశిస్తూ ఆశీస్సుల నందజేయుచున్నాను.

విశ్వమందిరం, }
గుంటూరు, }
తేది 11-3-95.

విశ్వయోగి విశ్వంజీ
అవదూత చింతన గురుదేవదత్త

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ ధ్యేయం సర్వముముకుభిః
శ్రీ సాయి సుడాకర పూర్ణానంద స్వామిజీ

అభిప్రాయము

ఓం శ్రీ నీదురు పరబ్రహ్మ తే నమః

సకృద్ధీతాంబసి స్నానమ్ సంసారమల యోచనమ్ - అన్నట్లు
గీతాగంగలో స్నానమాచరించిన తక్షణమే సంసారమను మురికినుండి
ముక్తి కలుగును.

శ్రీ భగవద్గీతా మూలము సహితము శ్రీ యామన బసవయ్య
గారిచే వ్రాయబడిన పద్యకావ్యము అర్థమత ప్రస్థానత్రయములో
నొకటియైన శ్రీ భగవద్గీత ఈ దేశములోనే గాక, ప్రపంచములోని
ఉత్కృష్ట గ్రంథములలో అగ్రస్థాన మలంకరించినది. ఉపనిషత్తులు,
బ్రహ్మ సూత్రములు జనసామాన్యమునకు నలవిగానివి.

శ్రీ భగవద్గీత అట్లుగాదు, పామరులకు కూడా అందుబాటులో
నున్న ఉపనిషత్సారము గీతలో గలదు. గీత సర్వశాస్త్రమయి
సనాతన ధర్మ సంగ్రహము. మహాభారత యుగము వెనుక ఎన్నేండ్లు
గడిచినను, ఈనాటికిని శ్రీ భగవద్గీత ప్రభావము తగ్గలేదు. నానాటికి
హెచ్చుచునే యున్నది. గీతోపదేశము కేవలము జ్ఞానాధికులకే గాదు
పర్వులకు ఉపకరించును. జీవన్ముక్తికి గీతాధ్యయనము సులభ
సాధ్యము.

జట్టి యుద్ధగ్రంథమును తెనుగునఁజేసిన యామన బసవయ్య
గారు వందనీయులు. పద్యరూపమున అనువదించినది ప్రశంసనీయం
గద్యము కష్టము. పద్యములు పఠించుటకు రమ్యము; రమ్యమైన
సులభతైలిలో శుద్ధముగా నున్నవి. “జతనముగా దాచి చదువుము

రత్నశాల హారమిది రసికుల గళమున" ఈ బౌధరూపమైన ఆ భగవద్గీత
పద్యకావ్యమును పఠించి అందలి మాధుర్యమును సర్వులు అనుభ
వించుదురు గాక యని శ్రీ సాయికృష్ణ మంగళా శాసనములు.

ఈ పవిత్ర గ్రంథమును తెనుగున పద్యరూపమున అను
వదించిన శ్రీ బసవయ్య రచన తెలుగు పాఠకుల హృదయముల
నాకర్షించునదియై యున్నది. ప్రతిదినము ఈ గ్రంథమును పఠించి
పరమశాంతిని పొందగలరని ఆశిస్తూ

సకల చరాచర శ్రేయోభిలాషి :

శ్రీ సాయిసుధాకర పూర్ణానందస్వామి

శ్రీ సాయిగోకుల గురుదత్త విహార్

తేది 01-01-1995.

విశాఖపట్నం - 530 017

విషయసూచిక

వ.నెం.		పేజీ
1.	అర్జున విషాదయోగము	1
2.	సాంఖ్యయోగము	7
3.	కర్మ యోగము	18
4.	జ్ఞానయోగము	25
5.	కర్మ సన్యాసయోగము	32
6.	అత్మ సంయమయోగము	37
7.	విజ్ఞానయోగము	43
8.	అక్షరపర బ్రహ్మ యోగము	48
9.	రాజవిద్యా రాజగుహ్యయోగము	52
10.	విభూతియోగము	58
11.	విశ్వ రూప సందర్శనయోగము	63
12.	భక్తియోగము	70
13.	క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞ విభాగయోగము	73
14.	గుణత్రయ విభాగయోగము	78
15.	పురుషోత్తమ ప్రాప్తియోగము	82
16.	దైవాసుర సంపద్విభాగయోగము	85
17.	శ్రద్ధాత్రయ విభాగయోగము	89
18.	మోక్ష సన్యాసయోగము	93

శ్రీరస్తు
 శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః
గీతా స్రవంతి
అర్జున విషాదయోగము
 తేట గీత పద్యములు

శ్రీ గణాధిపు నిరతము జేరి గొలుతు
 విఘ్నములు బాపు మనుచును వేడుకొందు
 భవ భయంబును బాపంగ భక్తితోడ
 నెల్ల వేళల గొలుతు నా యుల్ల మందు

1

ధృతరాష్ట్రుని వాక్యము

ప్రభువు ధృతరాష్ట్రుడంతట సభకు వచ్చి
 ధర్మయుత కురుక్షేత్రము ధాత్రి వెలసె
 నందు పాండవుల్ కౌరవులాహవమున
 నెటుల పోరిరి సంజయా! యెఱుకజెప్పమ!

2

సంజయ వాక్యము

అప్పుడు అక్షిప్తుడంతట నతనితోడ
 పాండు పుత్రుల సేనల పాటవంబు
 వ్యూహరచనను గాంచి దుర్యోధనుండు
 ద్రోణుడరిజేరిదెల్పెను వినయమునను

3

పాండువుల సైన్యమందలి బహుబలాధ్యు
 లైన భీముడు, అర్జును లంతవారు
 శూరవరులును పెక్కురు వీర వరులు
 యెందరెందరో గలరని యెఱుక పఱచి

4

విరటుడును కున్తిభోజుడు వీరవరుడు
 కాశిరాజును, ద్రుపదుడు, గడసరియగు
 ఉత్తమోజుడు, పురజిత్తు, యురు బలుండు
 చేకితానుడు, శైబ్యుడు, చేరినారు.

5

దృష్టకేతువు, అభిమన్యు, ధీరవరులు
పాండుపుత్రులతో నుప పాండవులును
బలయుతుండు యుధామన్యు భవ్యయనుడు
సమర భూమిని నిలచిరి శౌర్యధనులు

6

వినుడు మనసేనలందలి వీరవరులు
మీరు, భీష్ముడు, కర్ణుడు, మీ సుతులును
వీరవరుడు వికర్ణుడు, భూరిబలులు
నిలచినారలు శస్త్రాస్త్రములను బట్టి

7

అపరమితమగు మనసేనలంతటికిని,
రక్షకుండుగ భీష్ముడు రణమునుండె
పాండుసేనల రక్షింప బాహుబలుడు
భీముడుండెను ప్రభువరా ! భీతిగొలుప

8

అంత కురు సార్వభౌముడు నాహవమున
గురువరులగాంచి వారితో శరములగొని
రక్షజేయుచు భీష్ముని రణమునందు
గెలుపు గూల్చుడు మనకని పలికెనంత

9

కౌరవేశ్వరు నుత్సాహ బలుపబూని
శంతన తనూజుడెంతయు శౌర్యమొప్పు
శంఖనాదము జేసియు సైన్యములను
పోత్సహించెను రణమున పొరుసలుప

10

దశదిశలు మారుమోగంగ తప్పెటలను
భేరిభాంకృత ధ్వనితోడ భీష్మునకును
నండగా నిల్చి కురుసేనలన్ని యొక్క
మొగిని దలపడ దలచిరి పగను బూని

11

తెల్లగుఱ్ఱములను బూన్చుతేరుపైన
సవ్యసాచియు కూర్చుండ సారథిగను
ఆచ్చతుడునుండ నిరువురు నవనివడక
శంఖనాదముల్ జేసిరి శౌర్యమొప్పు

12

పాంచజన్యము శౌరియు, పార్థుడంత
దేవదత్తము, భీముడు దిటవుగాను
పొండుగ్రంబులపూరింప, పార్థివుండు
ధర్మజుడనంత విజయము దాల్చిబూనె

13

వర సు ఘోషము పూరించె ధరనకులుడు
పట్టెమణిపుష్పకంబును బహుముదమున
పరగ సహదేవుడట గల పార్థివులును
పూరణముజేసి శంఖముల్ పొల్పుగాను

14

అర్జున వాక్యము :-

అస్త్రములు చేతబూనియు అర్జునుండు
సమరమును జేయ తలపెట్టి శత్రువులలో
ఎవరితో పోరవలయునో యెంచిజూతు
కృష్ణ! రథమును నిల్పుము కీర్తి వెలయ

15

సంజయ వాక్యము :

రెండు సేనల మధ్యను దండి బలులు
భీష్మ ద్రోణులు నుండెడి భీకరమగు
సమర భూమిని రథమును శౌరి నిలిపె
ననియు దెల్పెను సంజయు డటవిభునకు

16

సవ్యసాచియు నటగనె శత్రువులలో
తాతలను, మేనమామల, తన గురువుల
అన్నదమ్ముల, కొడుకుల, నాపుత్రైన
బంధుమిత్రులగాంచియు బాధనొంది

17

అర్జున వాక్యము :-

అచటగల బంధ హితులను అర్జునుండు
గాంచి పలికెను కేశవా! కరము నుండి
జారెగాండిప మనుచును వీరవరుడు
మదిని చింతించి తెల్పెను మాధవునకు

18

బంధ జనులను గాంచియు పార్థునకును
తనువు కంపము నొందంగ ధనువు విడిచి
రాజ్యమును పొందగోరియు రణము నందు
నెటుల జంపుదు వీరల నెఱుక పడదు

19

నన్ను జంపదలంచిన నాకు కీడు
గలుగ జేయగ దలపడు కౌరవులను
రాజ్య సుఖముల నాశించి రణము నందు
నెటుల బరి మాఱ్య గలనయ్య యెంచిచూడ

20

కౌరవులు దుష్టులైనను కదనమందు
వారలను జంపగారాదు. పాపులైన
వారి పాపము లన్నియు పట్టిచూడ
మనకు జేరును గాదయ్య మాన్యచరిత !

21

బంధ హితులను గూల్చియు బవరమందు
సంపదలు పొందగోరను శౌరి వినుము
స్వర్గ సుఖములనైనను, సకలమైన
భోగములు పొందగోరను భువిని తలప

22

రాజ్యకాంక్షను మదినెంచి రణము జేయ
దలచు దుర్యోధనాదులఁ ధరణి గూల్చి
వారు జేసిన తప్పులు వాసుదేవ
మనము జేయుట తగునయ్య మాన్యగుణుడ!

23

కులము వారలు నశియింప, కులమునందు
 ధర్మ మదియంతరించి, యధర్మ మిలను
 వ్యాప్తిజెందదె మాధవా! యరసి జూడ
 స్త్రీలు చెడిపోదురనునది స్థిరముగాదె

24

వర్ణసంకర మేర్పడు వసుధలోన
 సంకరము జేయువారికి, సంకరమున
 జనన మొందినవారికి, శౌరి తలప
 నరకలోకము తథ్యము నగధరయని

25

శ్రాద్ధములు తర్పణంబులు సంకరమున
 వృట్టువారలు నొసగిన పూజ్యులైన
 పితృదేవత తతికిని పెంపుగాను
 ఎటుల జేరును కేశవా! యెంచిచూడ

26

జాతి ధర్మము నశియించు భూతలమున
 కులము ధర్మముల్ భువిలోన కూలబడును
 నరులు శాశ్వతమైనట్టి నరక మందు
 బడుట తథ్యమటంచును పార్థుడనెను

27

కటకటా రాజ్యసుఖముల కాశపడుచు
 బంధువుల జంపబూనుట పాపము గదె
 ఎటుల తలపెట్టినారమో యిటుల మనము
 బవరమును జేయబూనుట పాడిగాదు

28

ఆయుధంబులు బట్టక నవని నిలచు
 నన్ను కౌరవుల్ గూల్చిన నాకు మిగుల
 సంతసంబంచు పలుకుచు సవ్యసాచి
 సమర భూమిని నిలచెను శౌర్యముడిగి

29

కలత జెందిన మదితోడ కార్ముకంబు
చేత జార్చుచు కీడియు చేప దప్పి
నిలచె రణరంగమందుంచు దెలిపెనంత
సంజయుడు ధృతరాష్ట్రుతోఁ సమరగతిని

30

జ్ఞానశూన్యుడ నగునేను రణముజేయ
ధర్మమో కాదో తెలుపుము తత్త్వవిదుడ
సందియముగల్గె మనమున శౌరి నిన్ను
వేడుకొందును తెలుపుము విశ్వవరద!

31

శత్రువులులేని రాజ్యము జగతిలోన
చిక్కినను గాని మనమున చింతవిడదు
దాని నెట్టుల విడచుటో ధర్మవిదుడ
వాకు నెఱిగింపు కేశవా ప్రాకటముగ

32

సంజయ వాక్యము

అనుచు కృష్ణునితో బల్కి అర్జునుండు
సమరమును మానియుండగ శౌరిగనుచు
నతని దరిజేరి బోధించె ననుచు దెల్పె
రాజునకు సంజయుండును రణముగూర్చి

33

అర్జున విషాదయోగము

మొదటి అధ్యాయము

సమాప్తము.

ఓం తత్ సత్.

శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

సాంఖ్య యోగము

సంజయ వాక్యము

కనికరముతోడగూడిన కంటినీరు
పెట్టుకొను అర్జునుగాంచి ప్రేమతోడ
మాధవుడు పల్కునట్టిది మరలదెల్పె
సంజయుండును రాజుతో సమర గతిని

34

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

పామరులు పల్కుతీరున పార్థ నీవు
అపయశస్సును గలిగించు నట్టిదైన
స్వర్గ ప్రతిబంధకము గూర్చు స్వాంతమెటుల
కలిగెనో యిట్టి సమయాన కడకు నీకు

35

తగదు నీకిది ఫల్గుణా! ధైర్యమూని
పోరుసల్పు మనంగను, పూజ్యులైన
ద్రోణ, భీష్ములపైనను దురుసుగాను
శరము లెట్టుల బఱపెద శౌరిజెపుమ!

36

అర్జున వాక్యము

గురుజనుల గూల్చి రణమున ధరణిలోన
రుధిర పూరిత మెతుకులు కతక నేల
బిక్షమైనను నర్థించి కక్షమాని
బ్రతుక గలవాడ నంచును బ్రతిమలాడె

37

మదిని సందియ మొదవెను మనము వార్చి
చంపుదుమొ వారు మనలను చంపగలరొ
యెటుల తెలియును కేశవా! యెల్లవిధుల
రణముజేయుట సరికాదు, మనకుదేవ!

38

సంజయ వాక్యం

అనుచుదెల్పి యు నర్జునుడాహవమున
రెండు సేనల మధ్యను రిక్తతోడ
యుద్ధమును మాని నిలుచుండ యోగివరుడు
కృష్ణుడంతట పలికెను కీర్తివెలయ

39

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

తగనివారిని గూర్చియు, దైన్యముగను
శోకమును జెంద తగునయ్య సూరిజనుడ!
బ్రతికినను చచ్చిననుగాని భవ్యగుణులు
మదిని దుఃఖింపరంచును మతియుపలికె

40

నేను నీవును మతియును నెల్ల నృపులు
నేడు రేవును సమరాన నెల్లవేళ
లందు నుంటిమి యున్నాము వుందుమయ్య
అనుచు దెల్పెను క్రిడికి అచ్యుతుండు

41

బాల్య యౌవన కౌమార వార్ధికములు
ఎటుల గల్గునో జీవికి యీ శరీర
మందు నట్టులై మరణము పొందు పిదప
మరల నాతడు పొందును మరొక తనువు

42

ఇట్టి విషయము గూర్చియు నెపుడు మదిని
జ్ఞాని యగువాడు నెవ్వడు మానధనుడ
తల్ప డెంతయు మదిలోన తగునె నీవు
శోకమును బొంద రణమున ప్రాకటముగ

43

శీతముష్ణము లెట్టులో భూతలముకు
వచ్చి పోవుచుండునో వాటివలెనె
కష్టసుఖములు మనకును గలుగగాదె
వాటినిోర్చిన వారలే వసుధ బుధులు

44

సుఖము నందున పాంగక దుఃఖమందు
కుండకుండక నుండెడు గురుజనములు
ముక్తి కర్తులటంచును మునులు మున్ను
తెలిపినారలు అర్జునా! తేటపడగ!

45

సత్యమైనట్టి ఆత్మకు చావులేదు
దర జనించిన దేహము దగ్ధమగును
ననుచు నెఱుగుదు రర్జునా యవని బుధులు
నిశ్చయార్థము తెలియుము నీవు కూడ

46

అవ్యయంబగు నాత్మ యీ యవనియంత
వ్యాప్తి జెందుచున్నది అట్టిదాని
నెవడు నశింపజేయు నీ భువిని తలప
నెఱుగు మర్జున యనుచును నెఱుక పఱచె

47

ఆత్మ నిత్యము సత్యము నప్రమేయ
మగుచు వెలయును దానికి నంతమేది
అట్టియాత్మను గూర్చియు యనవరతము
చింతజేయక యుద్ధము జేయుమయ్య !

48

ఆత్మ దేనిని చంపదు, ఆత్మవలన
నెవరు చంపంగ బడరని నెఱుగుమయ్య
ఆత్మపుట్టదు చావదు యనుచు నీవు
వాస్తవంబును నెఱుగుము వరగుణుండ !

49

జనన మరణము లేకుండ శాశ్వతుడుగ
నెల్లకాలము లందున నుండునాత్మ
దేహము నశించిననుగాని దివ్యమైన
ఆత్మ నశింపదయ్య యీ యవని యందు

50

చావు పుట్టుగ లెరుగక జగతి వెలయు
నాత్మ తత్త్వంబు నెఱిగిన నార్యజనుడు
నెటుల నొకరిని చంపును యిలను తలప
చంపబడునయ్య నొకరిచే శౌర్యధనుడ!

5

చినికిపోయిన పాత బట్టలను విడిచి
క్రొత్త బట్టలు ధరించుకొనును నరుడు
అటులే శిథిలమే తనువును నాత్మవిడిచి
మరల నొక్క శరీరము మహినిఁ దాల్చు

5

అయుధంబులచే నాత్మ హతముగాదు
అగ్ని దహింపలేదయ్య నాత్మ నెపుడు
నీటిచే నాత్మ తడవుదు నిశ్చయముగ
గాలి యాత్మను శోషింపజాలదయ్య

5

ఆత్మ గూర్చియు చింతింప నలవిగాదు
మనసునకు నెంత మాత్రము మాన్యచరిత
తెలియబడ దింద్రియములకు తెటపడగ
చేష్టలుడిగిన యట్టిది చిన్న యాత్మ

5

చావు పుట్టుగ లెట్టుల జగతిలోన
దేహికినిగల్గు నట్టులే దివ్యమైన
ఆత్మ కునుగల్గునంచును నందువేని
అట్టిదానికై చింతింపనగునె పార్థ!

5

జననమొందక ముందఱ జగతిలోన
కానరారయ్య ఫ్రాణులు కనగ, మనకు
పుట్టినంతనె కనబడి భువిని విడిచి
చనగ కానంగబడరయ్య జగతిలోన

5

మొదట కనబడ కుండగ భువిని జనన
మొందినంతనె కనబడి తుదనుకూడ
కానరాకను అవ్యక్త గతినినుండు
ధానికై దుఃఖ మొందంగ తగునె నీకు

57.

అచ్చెరువుతోడ జూచును నాత్మ నొకడు
అచ్చెరువుతోడ వినునయ్య నాత్మ గూర్చి
వినిన జూచిన చెప్పి న మనుజుడెవడు
తెలుసుకోలేడు అత్మను తలప భువిని

58

అన్ని జీవులయందును నాత్మ వెలయు
అట్టి యాత్మను నెవరును నవనిలోన
చంపలేరయ్య కావున జగతిలోన
ప్రాణులను గూర్చి శోకింప వలదు నీకు

59

క్షత్రియుండవు నీవయ్య శౌర్యధనుడ !
రణముజేయుట ధర్మము రాజులకును
అట్టి ధర్మము విడనాడి అతనిలోన
తగునె అర్జున నీవును మిగులకుండ !

60.

స్వర్గసుఖముల నొసగెడు సమరమవని
జరిపి సుఖమును బడయుము శౌర్యధనుడ
ధర్మమును వీడి రణమును దలపవేని
పాపమునుపొంది కీర్తిని బడయలేవు

61

ఏ మహారథులందరు యిలను నిన్ను
ఘనుడవంచును దలచిరో కడకు నీవు
సమరమును జేయకుండగ జడునివోలే
మౌలగ నినువారు జూతురు చులకనగను

62

భయముచే యుద్ధభూమిని బాసి నీవు
తొలగితివటంచు నినువారు పలువిధముల
పెక్కు దుర్భాషలాడుచు పిలుతురయ్య
పిఱికిపంద వటంచును ధరణి నిన్ను

క్షత్రియుడగను జన్మించి సమరమందు
శౌర్యధనుడవు ననుకీర్తి జగతిబడసి
వైరవర్గము దూషింపవసుధలోన
బ్రతుటకు కంటె చచ్చుటబాగు తలప

శత్రువులచేతఁ గూలిన సమరమందు
స్వర్గసౌఖ్యముల్ గొనెదవు సంతసమున
గెలుపునొందిన రణమున కీర్తివెలయు
భువిని సుఖములన్ బడతవు పొందుగాను

సుఖము దుఃఖము లొకటిగాజూచి మదిని
లాభనష్టములందు ప్రలోభ పడక
జయము నపజయముల నీవు సమముగాను
దలచి రణమును జేయుము ధైర్యముగను

ఇంతవరకును దెలిపితి సంతసమున
ఆత్మ నిశ్చయతార్థంబు నందు గల్గు
కర్మసంబంధ యోగము కడకు నీకు
తెలుపుచున్నా ను విసుమయ్య తృప్తితోడ!

కర్మ యోగము తలపెట్టి కడకుదానిఁ
మధ్యలో విడుచుమాత్రాన మనకు నెట్టి
దోషమునులేదు అర్జునా తుదకునదియె
మనల కాపాడు పంసార వనధినుండి

కర్మ యోగము వలనను గలుగు బుద్ధి.
నిశ్చయముగాను నుండును నిర్మలముగను
కర్మ విడనాడు బుద్ధులు కలుషమగుచు
పలువిధంబులగానుండు నిలను తలప

69

స్వర్గసుఖముల కొఱకును సంబరపడి
భోగభాగ్యముల్ స్థిరమను పురుషతతికి
నేపదేవుని జేరెడు దివ్యమైన
నిష్ఠకుదరదు ఆర్జునా నిశ్చయముగ

70

వేదముల పూర్వభాగము తాదరమున
కర్మ కాండను దెలుపును కడకు మనకు
త్రిగుణములకును నీవు నతీతుడవుగ
ఆత్మ నెఱిగిన జ్ఞానిగ నగుము భువిని

71

కర్మ కాండను జరుపు సత్కర్మ విధులు
పొందు సంతోషమంతయు పూజ్యులైన
బ్రహ్మ నిష్ఠను పొందిన బ్రహ్మ విధులు
బడ సెదరు మానసములందు బహుముదమున

72

కర్మ సలుపుటయందునే కర్త వగుము
కర్మ ఫలములు కోరక కడకు నీవు
కర్మలను చేయబూనుము ధర్మ విధిని
కర్మలను జేయమానకు గనుము ముక్తి

73

యోగనిష్ఠను బూనుచు నుర్విలోన
నంగమును వీడి కార్యము జరుపుమయ్య
ఫలము గలిగిన లేకున్న బాధపడక
నుండునట్టిదె యోగ మీ యుర్విలోన

74

కామ్యకర్మల వలనను గలుగనట్టి
ఫలితములకంటె నిష్కామ ఫలములధిక
మగునని యెఱిగి నిష్కామమైన కర్మ
అచరించుచు అర్జునా యవని యందు

7

కామ్యమెఱుగని నిష్కామ కర్మపరులు
పుణ్యపాపముల్ రెంటిని పుడఁపినందె
తొలగజేతురు కావున తలప నీవు
అచరించుము నిష్కామ మవనిలోన

7

కర్మలను జేయుచున్న ను కర్మఫలము
విడిచి నమరసబుద్ధితో వెలయువారు
జనన మరణముగల్గు సంసార జలధి
దాటి ముక్తినిగాంతురు పాటవముగ

71

మలినమును వీడు బుద్ధియు గలిగెనేని
వినినదానిని గూర్చియు వినవలసిన
దానిఁ గూర్చియు తలవక మానసమున
రక్తి విడనాడియుండు విరక్తుడగుచు

78

ఇంద్రియంబుల చేతను నెఱిగి మదిని
కలతజెందని బుద్ధియుగలిగి మఱియు
ధ్యానమందున స్థిరముగ మానసంబు
నిలచినదె యోగమందురు తలప బుద్ధులు

79

అర్జున వాక్యము

వరసమాధి న వెలసిన పరమ పూజ్య
లెట్టులుందురు భువిలోన నెంచి చూడ
ఎటుల మాటాడు వారలు యిలను తలప
తెలియజేయుము కేశవా తేటపడగ!

80

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

—: స్థితప్రజ్ఞు లక్షణములు :—

కోరికలు వీడి మదిలోన ధీరుడగుచు
అత్మతత్త్వంబు నెఱుగుచు నాత్మనందె
సంతనంబును జెందెడు శాంతియుతుడు
తలపగా స్థితప్రజ్ఞుడీ ధరణీలోన

81

నుఖము దుఃఖము నమముగా జూచువాడు
భయము కోపము ననురాగ భరితమైన
మనసు లేనట్టివాడు యే మనుజుడైన
తలపగా స్థితప్రజ్ఞుడీ ధరణీలోన

82

మేలుకలిగిన పాంగక మిక్కుటమగు
కీడు కలిగిన మదిలోన కించపడక
తసువుపై భ్రాంతి విడిచెడు మనుజుడెపుడు
తలపగా స్థితప్రజ్ఞుడీ ధరణీలోన

83

ఇంద్రియములను నెవ్వడు యింద్రియార్థ
ములను నెవ్వడు లోనికి ముడుచుకొనునో
అతని జ్ఞానము స్థిరమగు నతడె మిగుల
తలపగా స్థితప్రజ్ఞుడీ ధరణీలోన

84

విషయములందు ప్రీతిని విడువ వచ్చు
గాని, వాని వాసనలను కడకు మనల
వెంట తగులుచునుండును విడవకుండ
అత్మసందర్శనంబున నణగు నవియు

85

ఎట్టి విద్వాంసునైనను యింద్రియములు
లోంగదీయును, వాటికి లొంగకుండ
నన్ను ధ్యానించువారలే యెన్నికైన
భక్తవరులని తలుచుము పార్థ నీవు

86

విషయచింతన వలనను విడువనట్టి
కోరికజనించు, దానిచే కోపమొదవు
కోపమొదవ వివేకము గోప్యమగును
మఱుపుగలిగించి బుద్ధియు మఱుగుపడును

బుద్ధినాశన మగునంత బుధులు కూడ
చెడుదురనుచును దెల్పు చు చెలువమీర
ఇంద్రియముల జయించుచు నిలను వెలయు
నరుడు శాంతిని పొందును గుఱుతుగాను

నిర్మలత్వము గలిగిన నిండుమనసు
గలుగు వారల దుఃఖముల్ తొలగవారు
స్థిరముగా బుద్ధి నిల్పు చు శీఘ్రముగను
అత్మరతులుగ నుందురు యవనిలోన

ఇంద్రియములను మనసును నెవడు ఆదుపు
జేయలేకను నుండునో స్థిరముగాను
అత్మచింతన కుదరదు అట్టివాడు
శాంతి నెట్టుల పొందు వీ జగతిలోన

ఎదురుగా వీచుగాలిచే యెటులనావ
ప్రక్కమార్గము పట్టునో పరగనటులె
ఇంద్రియంబులతోగూడియేగు మనసు
తప్ప మార్గము పట్టును తలప ధరణి

జనులకేదియు రాత్రియై జగతి వెలయు
నట్టి రాత్రిని యోగియు అత్మగూర్చి
చింతనము జేయుచుండును స్వాంతమందు
పగలు నిద్రించు నాతడీ జగతి నందు

జేరి నదులన్ని సమయు నటుల
యములన్నియు పూర్తిగాను
వును బ్రహ్మను మనమునందు
మోగికి నిరతము నిశ్చయముగ

93

కెల్ల విడిచియు కోపముడిగి
కారములువీడి అహము విడిచి
నాతడు శాంతిని మెండుగాను
సంచును తెలియుము పుడమినందు

94

సంబంధమైనది పరగదీని
వాడెల్లవేళల తృప్తిగనును
కాలమునందున నాత్మరతిని
నాతడు మోక్షము పొందునయ్య

95

సాంఖ్య యోగము
రెండవ అధ్యాయము
సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

కర్మయోగము

అర్జున వాక్యము

జ్ఞానమే కర్మ కంటెను ఘనమటన్న
యుద్ధమను కర్మ నందు నిబద్ధుడగుము
ననుచు బోధింప తగునయ్య ఆర్యునికు
కేశవా ! యంచు పలికెను కీర్తి మఱియు

9

మిశ్రమగు వాక్యమును దెల్పి మిగుల నన్ను
కలవరము పెట్టుచుంటివి కాదె కృష్ణ
జ్ఞాన కర్మలలోనెద్ది దానివలన
పొందగలనయ్య శ్రేయము పూజ్య చేపుమ !

97

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

జ్ఞానులకు సాంఖ్యయోగము మానధనుడ !
యోగులకు కర్మయోగము బాగుననుచు
రెండు విధముల దెలిపితి దండిగాను
తెలియు మర్దున యనుచును తెలిపి మఱియు

98

కర్మలను నాచరింపక కడకు నెవడు
మోక్షమును పొందనేరడు భువిని తలప
కర్మలను మాత్రమొనరించి కర్మఫలము
మదిని కోరనివాడీల మాన్యగుణుడు

99

ఒక్క క్షణ కాలమందైన నుర్విలోన
జనులు కర్మలు విడనాడి మనగగలరె
ప్రకృతి వలన జనించెడు బంధములను
త్రొంచుకొనలేము కర్మను త్రొంచి భువిని

100

కఠినముగ నింద్రియంబులు కట్టిపెట్టి
విషయచింతలు మనమున విడువకుండ
తలచువారలు మూఢులు ధరణి తలప
కపటచిత్తులువారలు కలుషమతులు

101

ఇంద్రియములను మనసుచే నెల్లవిధుల
నణగద్రొక్కియు కర్మను నాచరించి
సంగరహితుడుగా నుండు నదమలమతి
ధరణి నుత్తముడనుచును దలుపుమయ్య!

102

నియమితంబైన కర్మను నెల్లవిధుల
చేయుచుండుట శ్రేష్ఠము జీవికెప్పుడు
చేయకుండగ నుండెడి జీవికెటుల
దేహయాత్రయు సిద్ధించు తృప్తిగాను

103

లోకహితమగు కర్మలు ప్రాకటముగ
జనులు బంధింపనేరవు జగతిలోన
ఇతర కర్మలు నరులను నెల్లవిధుల
పట్టిబంధించుచుండును పార్థతలప

104

మునుపు బ్రహ్మ వచించెను వినుమ పార్థ
యజ్ఞములవల్ల మనుజులు యవనిలోన
నృప్తిగావింపబడిరని స్పష్టముగను
తెలియజెప్పు చు యజ్ఞముల్ సలుపుడనియె

105

యజ్ఞములవల్ల సురలును యమితమైన
తృప్తి నొందియు మనకు సంతృప్తి గలుగ
వర్షములు నిచ్చి బోతురు వసుధలోన
గాన! ఉభయులు శ్రేయంబు గాంతురయ్య

106

జన్మ ములవల్ల దివిజులు సంతసిల్లి
ఇష్టకామ్యార్థముల నిత్తురెల్లపుడును
తిరిగి వారికి నర్పింప మఱచు నరుని
ధరణిలో దొంగయనుచును దలపవలయు

భగవదర్పణ జేయగా మిగిలినట్టి
సత్పథార్థము తినునట్టి సజ్జనుండు
పాప ఫలితము నొందడు పరగభువిని
అట్లుచేయని నాతడు యథుము నొందు

10

బ్రహ్మవలనను వేదముల్ వసుధ వెలసె
వేదములవల్ల యజ్ఞముల్ వెలసె భువిని
యజ్ఞములవల్ల వానలు యవని కురిసె
వర్షములవల్ల అన్నము బడసినాము

109

అన్నగతమున ప్రాణులు యవనిపుట్టె
ననుచు తెలియుము, బ్రహ్మంబు యజ్ఞమందు
వెలసినంతట వ్యాప్తినిగలది యనుచు
తెలియు మర్జున మదిలోన తేటపడగ

110

ఆత్మయందున కీడించి ఆత్మయందు
త్వప్తినొందుచు నాత్మలో దీప్తి వెలయ
సంతసము నొందు జ్ఞానికి జగతియందు
చేయదగినది లేదయ్యె ధీయుతుండ

111

అట్టి జ్ఞానియు వసుధలో నర్హమైన
కర్మవల్లను లాభంబు గాంచబోడు
కర్మ విడనాడ నష్టము గలుగకుండు
అశ్రియింపడు దేనిని యవని నతడు

112

ఫలము కోరక కర్మను సలుపువాడు
మోక్షమును నొందుననుచును మున్ను బుధులు
తెలియజెప్పిరి అర్జునా ! ఫలము విడిచి
కర్మజేయుము నీవు సద్ధర్మ విధిని

113

కామ్యమును వీడి నిష్కామ కర్మ సలిపి
జనకుడాది మహాత్ములు జగతిలోన
గనిరి ముక్తిని నీవును కర్మ సలిపి
జనుల ధర్మజ్ఞులను జేసి గనుము కీర్తి

114

గొప్ప వారేమి జేతురో గుఱుతుగాను
అచరింతురు దానిని ఆర్యజనులు
అందువలనను కర్మను నాచరించి
ధర్మమును నిల్పు మయ్య యిద్దరణిలోన

115

మూడు జగములలో నాకు పొందగోరు
నట్టిదేదియు లేదయ్య అయిన నేను
కర్మలను జేయుచుంటిని గాంచి నన్ను
కర్మలను జేసి జనులును ధర్మ మెరుగు

116

నేను కర్మలు చేయక మానితేని
నరులు చెడుదురు కర్మలు ధరణి విడిచి
అందువలనను సంకర మవనిగల్గు
దానికిని కారణమునొదు తలప నేను

117

ఫలము గోరుచు న్న జ్ఞానపరులు భువిని
కర్మలను చేయుచుందురు ఘనముగాను
ఫలము కోరక జ్ఞానులు సల్పు చుండు
కర్మలను లోక శ్రేయస్సు కాంక్షతోడ

118

ఫలము కోరుచు కర్మలు నలుపువారి
బుద్ధులను మార్చ తలపక భువిని జ్ఞాని
తనదు ఆచరణను జూపి ధరణి జనుల
తీర్చిదిద్దుట శ్రేయంబు ధీరచరిత !

119

ప్రకృతివలన జనించిన ఫలితములను
తాను జేసినయట్లుగా దలచి నరుడు
అహము పెరుగ వివేకము నంతరించ
జ్ఞానసూన్యుడై వెలయు నీ జగతిలోన

120

గుణము, కర్మలు విభజించి మనసునందు
ఇందిరియంబుల శబ్దాది విషయములను
తగిలియున్న వటంచును తలచి జ్ఞాని
కర్మలను జేయు భువిని నిష్కల్మషముగ !

121

ప్రకృతివలన జనించిన రాజసాది
గుణగణముచేత మోహము మనమునందు
పొందియున్నట్టి అల్పుల డెందములను
మార్చ తలపగ రాదయ్య మహిని జ్ఞాని

122

కర్మలను నాకు నర్పించి కలుషముడిగి
చిత్తమందున నధ్యాత్మ చింతగలిగి
ఆశ, మమకారములు వీడి, దోషరహిత
సమరమును జేయబూనుము సవ్యసాచి

123

శ్రద్ధ గలిగెయు నా బోధ సంతసమున
ఆచరించి యసూయయు నవల విడిచి
మెలగువారలు జ్ఞానులు తలప భువిని
కర్మలకు నాతడెప్పుడు కట్టుబడడు

124

నా సుబోధనలు వినకను, నన్ను నెపుడు
ద్వేష భావముతో జూచు నీచులవని
బుద్ధిహీనులటంచును భువినివారు
చెడుదు రంచును తలచుము శీఘ్రగతిని

125

జ్ఞానవంతుడైనను జగతిలోన
ప్రకృతివలన జనించిన వికృతమైన
జన్మ సంస్కార గుణములు గలిగి మెలగు
నాతడెట్టుల నిగ్రహవంతుడగును

126

ఇంద్రియంబులచేతను నిలను మనకు
విషయ సంతతివలనడు వెలయునట్టి
ద్వేష మనురాగముల మది విడిచినట్టి
వాడు తలపంగ విభుడుడి వసుధనందు

127

పరుల ధర్మముకంటెను ధరణిలోన
తనదు ధర్మమే మేలని తలపవలయు
మరణమైనను మేలయ్యి, మానవుండు
తాననునరించు ధర్మము మానరాదు

128

అర్జున వాక్యము

పాపములు జేయవలెనని పరగ నరుడు
మదిని తలచకనుండియు, మతియు భువిని
ఎందువలనను పాపముల్ పొందుగాను
చేయుచున్నాడో తెలుపుము శ్రీనివాస !

129

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

రాజసంబగు గుణము సుత్రేజపతిచు
కామ గుణమును, దానిచే క్రోధ మొదవు
అన్ని పాపంబులకు నిది అలవాల
మగును కామము, దానిని భుదిని విడుము

130

అనుభవించిన నెంతయు నవనిలోన
తృప్తినియదు కామము తెలియుమయ్య
మోక్ష మార్గమునకు నిది మూలమైన
శత్రువని నీవు దలచుము స్వాంతమందు
పొగవలన నగ్ని, మురికిచే మిగులగాను
అద్దమును, మావిచేతను నవని శిశువు
కప్ప బడు రీతి జ్ఞానమున్ కప్పి వేయు
కామమని, దాని విడువుము మానధనుడ !

1

అగ్నివలె తృప్తిజెందని దవనిలోన
కామమని నెఱుగు మనుచు ఆ కామ మెప్పుడు
జ్ఞానికిని శత్రువనుచును గనుచు మదిని
కామమును వీడువాడును ఘనుడు తలప

13

ఇంద్రియంబులు మనసును బుద్ధికూడ
కామమున కాశ్రయంబులు కనుక నవియు
అత్మజిజ్ఞాసు సుంగప్పి యనవరతము
మోహపెట్టుచు నున్నది దేహినెప్పుడు

134

మొదట యింద్రియ నిగ్రహమును సలుపుచు
జ్ఞానవిజ్ఞానముల రెండు సమయున్నట్లు
జేయుచును పాపహేతువై చింతగెలుపు
కామమును వీడవలెనయ్య ఘనుడ తలప !

135

ఇంద్రియాదులకన్నను యెంచమనెను
గొప్పదైయుండు, దానికిని గొప్పదనుచు
బుద్ధి వెలయును, దానికిని శుద్ధమైన
అత్మగొప్పది యందురు యవని బుధులు

136

బుద్ధికంటెను గొప్పది శుద్ధమైన
అత్మయనుచును నెఱిగియు అర్థునుండ
మనసు నఱికట్టి బుద్ధిచే మానధనుడ
కామమును శత్రువును నీవు కల్పవయ్య !

137

కర్మ యోగము మూడవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

జ్ఞాన యోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

సూర్యునకు నేను దెల్పితి పూర్వమందు
కామ్యమును లేని నిష్కామ కర్మగూర్చి
అతడు మనువుకు దెల్పెను నాదరమున
మనువు ఇక్ష్వాకునకు దెల్పె మహితగతిని

138

ఒకరి నుండియు నొకరికి నుద్విలోన
తెలియబడినదీ యోగము తృప్తితోడ
రాజ ఋషులును నెఱిగి నుత్తేజులయిరి
అంతరించెను నేడది యవనిలోన

139

భక్తుడవు మిత్రుడవు నాకు పార్థ, నీవు
నీకు నెఱిగించితిని నేడు ప్రాకటముగ
శ్రేష్ఠమై గోప్యమగుచును శ్రేయమిడుచు
వెలయు నిష్కామ కర్మను తెలియుమయ్య !

140

అర్జున వాక్యము

కొద్దికాలము క్రిందటే గుఱుతుగాను
భువిని జన్మించితివి నీవు బుధవరేణ్య !
ఎప్పుడు సూర్యుడు జనియించె, నెటుల నీవు
తెల్పితివి యిట్టి యోగము తెలుపుమయ్య !

141

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

జగతి నాకును నీకును జన్మలేన్నే
గడిచినవి, నాడు జన్మలు ధృఢముగాను
తెలియు నాకును, నీ కవి తెలియెబడవు
అనుచు కృష్ణుడు దెల్పెను అర్జునునకు

142

పుట్టకయు లేనివాడను పుడమిలోన
ప్రాణులకు ఈశ్వరుండను, వనుదనాడు
ప్రకృతి వశమును జేకొని పరగభువిని
పుట్టుచుందును నాకునే పుడమిపైన

143

ఎప్పుడు ధర్మము కీజించు నపుడు భువిని
నన్ను నే సృష్టి యొనరించుకొనువాడ
నగుదు, ధర్మము కాపాడి యవనిలోన
వెలయువాడను అర్జునా ! వెతలబాప

సాధుసజ్జనవరులను మోదమునను
రక్షజేయుచు దుష్టుల శిక్షజేసి
ధర్మమును నిల్ప జనియింతు ధాత్రీలోన
ప్రతియుగమునందు ననుచును నతడు తెలిపె

1

దీవ్యమగు నాడు జన్మను దీక్షతోడ
నెఱిగి, కర్మను గూర్చియు నెఱుగువాడు
మఱల జన్మను నొందక మహితగతిని
మోక్షమును పొందుచుండును ముదముతోడ

1

భయము, కోపము, ననురాగభరితమైన
మనసు విడనాడి చిత్తము మహితగతిని
నన్ను జేర్చెడు యోగులు నా స్వరూప
మందు జేరుచు ముక్తినినొందగలరు

14

ఎవరు ఎట్టుల మదిలోన నెల్ల విధుల
దలచువారలో నన్ను యిద్దరణిలోన
నేను నట్టులవారల ననవరతము
గాచి రక్షించువాడను గాదె భువిని

148

కర్మ ఫలసేధి గాంచంగ కర్మములను
నాచరింతురు మనుజులు నవనిలోన
శీఘ్ర ఫలముల నాశించి చేరి వారు
దీవిజవరులను గొల్తురు దీక్షతోడ !

149

వర్ణస్పృష్టికి నేను యీ వసుధలోన
కారణమునైన, కర్తనుగాను తలప
కర్మచేయుటవలనను గలిగినట్టి
ఫలితములు పొందగోరను పార్థ మిగుల

150

కర్మఫలమును గోరక కర్మచేయు
వారలెల్లరు ముక్తిని బడయగలరు
అందువలనను నిష్కామమనెడు కర్మ
చేయబూనుము యవనిని చింత విడిచి

151

కర్మ యెట్టిది మఱియు, ఆకర్మ యెట్టి
దనెడు బేధము పండితులౌ యవనిలోన
తెలుసుకొనలేరు అర్జునా ! తెలియబఱతు
నీకు కర్మ రహస్యము నిశ్చయముగ

152

శాస్త్రవిహితమౌ కర్మలు, శాస్త్రరహిత
కర్మలని, యేమిచేయక, కర్మ విడిచి
ఊరకొనువారి గూర్చియు ధీరవరుడ
తెలియజెప్పెద వినుమయ్య తృప్తిగాను

153

యోగియగు జ్ఞాని నిరతము నుర్విలోన
కర్మనందు నకర్మ, యకర్మయందు
కర్మయును పొందుబఱచి నద్దర్మవిధిని
మోలగుచుండెడు ననుచును తెలియమయ్య !

154

మునుపు నిష్కామ కర్మను భువినె సలిపి
ముక్తిగాంచిరి యెందరో ముడముతోడ
అటులె నీవును అర్జునా ! యవనిలోన
ఫలము కోరక కర్మను సలుపుమయ్య !

155

జ్ఞానమును నగ్ని చేతను సకలమైన
కర్మ ఫలములు దహించి కర్మ సలుపు
వాని పండితుడందురు వసుధలోన
పెద్దలెల్లరు మిగుల సంప్రీతి తోడ !

15

కర్మ ఫలములందాసక్తి కలుగకుండ
నిత్య సంతృప్తి జెందిన నిర్మలుండు
అశ్రయించడు దేనిని నవని నతడు
కర్మ చేసిన కర్మ చే కట్టుబడడు

157

ఇంద్రియంబుల మర్థించి, విడిచి అశ
విదియు పరిగ్రహింపక నిలను నెవడు
దేహ పోషణకై భువి దీక్షతోడ
కర్మ సలుపునొ కర్మ చే కట్టుబడడు

158

నుఖము దుఃఖము సమముగా జూచి మదిని
తనకు దొరికినదానితో తనివి నొంది
బడసినను కార్యసిద్ధియు బడయుకున్నా
సంతసము నొందువాడు ఈ జగతి ఘనుడు

159

దేనియందును సంగములేనివాడు
అత్యచింతనతో మది నలరువాడు
లోకహిత కాంక్షతో కర్మ ప్రాకటముగ
జేయు నాతడు కర్మచే చిక్కుబడడు

160

హేమ ద్రవ్యము, హేమము, హేమ ఫలము
హేమ సాధనలో, హేమాగ్ని, హేమ మవని
బ్రహ్మరూప మటంచును బరగమదిని
దలచు నాతడు పొందును ధరణి, ముక్తి

161

ఇంద్రియములచే గల్గిన వివిధములగు
చేష్టలెల్లను జ్ఞానులు స్థిరముగాను
దగ్ధ మొనరింతు రవనిలో ధర్మవిధిని
నిగ్రహింబను నగ్నిలో నేర్పు మీర !

162

దానధర్మాది క్రియలనే ధరణిలోన
యజ్ఞమని కొందఱుందురు యార్యజనులు
తపముచేయుట యజ్ఞమీ ధరణి తలప
ననుచు కొందఱు తలతురు యవనిలోన

163

పరగ ప్రాణము జేర్చి నపానమందు
ఆల నపానము ప్రాణమునందు జేర్చి
ప్రాణగతులను మార్చెడు ప్రాజ్ఞులెల్ల
యత్న శీలురు తలపగ నవనిలోన

164

మఱియు కొందఱు ఆహారమందు తగిన
కట్టుబాట్లను గలిగియు కడుముదమున
ప్రాణవాయువులందున, ప్రాణవాయు
వులను హోమము జేయుచు మేలగగలరు

165

పైన దెల్పిన వారలు పరగభువిని
ఇంద్రియములను మర్దింపనొంచి భువిని
యజ్ఞములు నల్పు వారలు ప్రాజ్ఞులనుచు
నెఱుగు మర్దునా వారల నెల్లవిధుల

166

భువిని యజ్ఞముల్ సలిపెయు పొందుగాను
యజ్ఞశేషమై వెలసిన యమృత రూప
మైన ఆన్నము భుజియించు జనుడు తలప
బ్రహ్మ పదమును పొందును బ్రహ్మముదమున

167

వివిధ యజ్ఞములన్నియు వేదమందు
చెప్పబడినవి యవియెల్ల చెలువమీర
కర్మవల్లను గలిగెను గనుక నీవు
కర్మనెఱిగిన కర్మచే కట్టుబడవు

ధనముచే యజ్ఞ ఫలితము ధరనుపొందు
వారికంటెను, జ్ఞానంబువలన యజ్ఞ
ఫలము పొందినవారలే తలప ఘనులు
అంతయును జ్ఞానమందునే యమరియుండు.

అట్టి జ్ఞానము నెఱుగుము అవనిలోన
తత్త్వవేత్తల సేవించి, దండము లిడి
నమయమును జూచి పొచ్చించి శాంతమతిని
తెలియు మర్జున యని దెల్పె తటపదగ

మరల యిటువంటి మోహము తెరిగి నీవు
పొందకయు నుండదలచిన పూజార్థమైన
తత్త్వవేత్తలవల్లను ధరణిలోన
జ్ఞానమార్గము నెఱుగుము మానడముడ !

పాపలందరికంటెను పాపియనుచు
తలతువేనియు మనమున యిలమో వేలయు
జ్ఞానమను తెప్ప చేతను బూని నీవు
హృదయ సంద్రము దాటుము పార్థ యనెను

కట్టెలెట్టుల అగ్నిచే కాల్చబడునో
అటుల కర్మలు యన్నియు యవనిలోన
జ్ఞానమను నగ్నివలనను ఘనముగాను
కాల్చబడునంచు తెలియుము కడకు నీవు

అవని జ్ఞానముకంటెను యధిక్షమైన
దేదిలేదయ్య ఆజ్ఞానమంత యోగ
తానె తనలోన నెఱుగుట తద్వమనుచు
నెఱుగు మర్జన మదిలోన గుఱుతుగాను

174

గురువునందును శాస్త్రవాక్కులను యందు
శ్రద్ధగలిగినవారలు బద్ధులవరు
ఇందియంబుల కనుచును నెఱిగి నీవు
జ్ఞానమును పొందుమయ్య విజ్ఞానుల కడ

175

శ్రద్ధ జ్ఞానంబులందున సంశయంబు
గలుగు చిత్తముగలవాడు కడకు చెడును
ఇహఫరంబుల సుఖములనెల్ల నతడు
పొందలేడని తలచుము బుధజనుండ

176

కర్మ ఫలముల విడచు నిష్కర్మయోగి
జ్ఞానమను కత్తిచేతను సందియములు
నఱుకు నాతడు కర్మలనంటబోడు
ఆత్మనిష్ఠుండు నాతడి యవనిలోన

177

కనుక నీవును ఆర్జునా మనమునందు
జ్ఞానమను కత్తిబట్టియు సంశయముల
నఱికి నిష్కామ కర్మను మఱువకుండ
మెలగు మనుచును బోధించె మిగుల ప్రితి

178

జ్ఞాన యోగము

నాలుగవ అధ్యాయము ననూత్తము.

శ్రీకృష్ణ పర బ్రహ్మణే నమః

కర్మసన్యాస యోగము

అర్జున వాక్యము :

కర్మ విడుమని నొకపరి, కర్మ చేయు
మనుచు నొకపరి, తెల్పంగ మనమునందు
సందియము గల్గె కేశవా ! జగతిలోన
విది శ్రీష్టమొ డెల్పుము సాదరమున

179

కర్మ విడువాడు విడువని కర్మవరుడు
ఇర్వురును ముక్తిగాంతురు నుర్వి తలప
అందు కర్మ ను నలిపెడు ఆర్యజనుడు
కర్మ విడువానికంటెను ఘనుడు తలప

180

ఎట్టిదానిని ద్వేషింప కెట్టిదాని
కోరబోవడె నాతడు ధరణిలోన
త్యాగియని చేప్ప బడునయ్య యట్టివాడు
బ్రహ్మవిదుడని తెలియుము పార్థమదిని

181

కర్మ యోగము జ్ఞానయోగములు రెండు
వేరువేరని తలచెడువారు గలరు
వాటిలో నొక్కదానిని పాటవముగ
ఆచరించెడు వారలీ యవని ఘనులు

182

జ్ఞానయోగమువలనను జగతిలోన
ఎట్టి ఫలమును పొందునో యట్టి ఫలము
కర్మ యోగమువలనను గనునటంచు
నెఱుగు మర్జున మదిలోన గుఱుతుగాను

183

కర్మ చేయక జ్ఞానంబు కలుగుటరుదు
కర్మ యోగమువలనను కడకు నరుడు
మనన శీలుండు నగుచును మహితగతిని
బ్రహ్మపథమును బడయును బహుముదమున

184

ఇందియములను మనసును నెల్లప్పుడును
గెలిచి తనవలె యితరుల దలచి మదిని
సమహి తత్త్వంబు సంజూచు సజ్జనుండు
కర్మలోనరింప వానిచే కట్టుబడడు

185

వినుచు పలుకుచు నడచుచు తినుచు గనుచు
శ్వాస నిశ్వాస కార్యముల్ జరుపుచుండి
సలుపుచున్నవి ఇందియములను గాని
తాను చేయుటలేదని తలచి యోగి

186

సంగమును వీడి కర్మలు సలుపువాడు
తానుజేసిన కర్మలు దైవమునకు
అర్పితము జేయునాతడి యవనిలోన
పాపముల నంటబోడయ్య పార్థ తలప

187

చిత్తశుద్ధిని కాంక్షించి స్థిరమతులయి
యోగివరులును నిష్కామ యోగగతిని
ఇందియంబుల తోడ్పాటు తోడ నిలను
కర్మలను చేయుచుందురు గాదె తలప

188

కర్మఫలమును విడనాడి కర్మసలిపి
ఆత్మనిష్ఠను పొందు నీయవనియోగి
కర్మఫలమును కాంక్షించి కర్మసలిపి
కట్టుబడుదురు యితరులు కర్మవలన

189

ఇందియములను యర్పించి యెల్ల కర్మ
ఫలములను వీడి యోగియు పరమశాంతి
నొందియుండును దేహమునందు ననుచు
తెలియజెప్పెను కీడికి తృప్తికలుగ

190

కర్మలను కర్మసంబంధ గతినిగాని
జీవులకు గల్గ జేయడు దేవుడెప్పుడు
వారివారల జన్మ సంస్కారములచే
జీవులే పొందుచున్నారు ధీవరేణ్య

191

పుణ్యపాప ఫలంబులు పొందుగాను
జీవులే పొందుచుందురు భువిని తలప
అత్మ నంటవు యవి యెల్ల హర్షమొదవ
తెలియు మనుచును దెల్పెను తృప్తితోడ

192

బుద్ధి మనసును అత్మ సంబద్ధు జేసి
అత్మ పరమాత్మతో జేర్చి యనవరతము
జ్ఞాన నిష్ఠను నుండెడు ధ్యానపరులు
మోక్షమును పొందుచుందురు భూతలమున

193

శునకమందున కరిపైన సుజనుడైన
భూసురునిపైన గోవుపై బుధునియందు
పరగ చండాలుపైనను ధరణిలోన
నొక్కరీతిని నుండును నుర్వియోగి

194

అన్ని ప్రాణుల తనవలె నాత్మ నెఱిగి
సమహితత్వంబుతో నుండు శాంతియుతుడు
జగతి యా జన్మ నందునే సుగతినందు
బ్రహ్మతత్వంబు నెఱిగివ ప్రాజ్ఞుడతడు

195

మోహరహితుడు స్థిరమగు బుద్ధియుతుడు
ఇష్టమందును మాత్రయు ననిష్టహితుడు
సమముగా నుండువాడును సజ్జనుడు
బ్రహ్మ పథమును బడయును పార్థ తెలియ

196

బాహ్య విషయములందున భ్రాంతులుడిగి
మెలగువా డెల్లవేళల మిగుల ప్రీతి
వర సమాధిని పొందియు వసుధలోన
అత్మయందున సుఖించు నవరతము

197

విషయ సంయోగములచేత వేడుకొసగు
భోగములు దుఃఖమయములు భువిని నవీయు
అల్ప కాలము నిలచును అట్టివాని
యందు విజ్ఞాడు కీడింప డవనిలోన

198

తనువు విడువక మున్ను యీ ధరణిలోన
కామమును కోధమెవ్వడు కల్చగఱడె
అతడె యోగియు సుఖవంతుడనుచు మద్దిన
తెలియు మర్జున యనుచును తెలిపెశౌరి

199

అత్మయందు సుఖించుచు నాత్మయందు
నెవడు కీడించుచుండునో భువిని నతడు
అత్మయందు ప్రకాశించు నట్టి యోగి
బ్రహ్మమందున లీనమై బరగుచుండు

200

పాపరహితులు సంశయ వర్జితులును
ఇంద్రియంబుల మనసును నెవరు గెలిచి
ప్రాణి క్షేమంబు గోరుచు బరగువాడు
బ్రహ్మ పథమును గాంతురు భవ్యగుణులు

201

అత్మ తత్త్వంబు నెఱిగిన నార్యజనులు
కామమును క్రోధమంతయు కల్చి పిదప
మనసు నిగ్రహ మొనరించు మాన్యగుణులు
బ్రహ్మ సాయుజ్యమును పొందు పార్థ తలప !

202

జంద్రియములను మర్దించి యిలను నెవడు
చూపు భూమధ్యమందున సూటిగాను
నిలిపి నాసికాపుటముల వెలయు వాయు
గతులు గనుగొనువారలు ఘనులు తలప

21

మనసు బుద్ధియు యింద్రియ మార్గములను
నిగ్రహించియు మనుజుండు నిండు మదిని
భయము లోభము కోదము బడయుకుండ
నుండునాతడు ముక్తిని నొందగలడు

20

యజ్ఞ తపముల ఫలములు అన్ని నాకు
చేరునంచును దలచెడు ధీరవరుడు
లోకకర్తను నేనంచు పాకటముగ
తెలియు నాతడు ననుజేరు తృప్తితోడ

205

కర్మ సన్యాసయోగము
ఐదవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

ఆత్మసంయమ యోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

ఫలము కోరక కర్మను సలుపువాడు
జ్ఞాని యనబడునంతయే కాని భువిని
అగ్ని హోతృము విడిచెడు నట్టివాడు
కర్మ విడిచినవాడును కాదు జ్ఞాని

206

ఏది సన్యాసమందురో అదియే యోగ
మనుచు నెఱుగుము అర్జునా ! యవని నీవు
కామసంకల్ప వశులును గానివారు
యోగులను చును తెలియుము యుద్విలోన

207

జ్ఞానయోగము లేకను ధ్యానయోగ
మెవడు పొందదలంచునో యిలను నతడు
కర్మ సాధనగా గొను. కడకు యోగి
కర్మ విడిచిన పొందునుగాదె ముక్తి

208

కర్మ లందున నాసక్తి కలుగకుండ
అన్ని సంకల్పముల నెల్ల నావల విడిచి
విషయ వర్జితుడగుచును వెలయువాడు
యోగివరుడని తెలియుము బాగుగాను

209

మంచి మార్గాన తనను తా పెంచవలెను
చెడ్డ మార్గాన నెప్పుడు చేరవలదు
తనకు వశమగు యింద్రియ తతి హితులును
కానివాటిని శత్రువులగా దలంచు

210

మనసు నెవ్వడు గెలుచు నా మానవునకు
నదియే మితునిగా నుండు నవనిలోన
గెలువకుండినవానికి కీడెనర్చు
శత్రువునుచును తలచు మీ జగతిలోన

211

మనసు నిగ్రహ మొనరెంచి మధిని నైవడు
 పరమశాంతిని నొందునా పరగుణుండు
 సుఖము దుఃఖము నొకటిగా చూచునెపుడు
 అత్మ యందున కీడించు ననవరతము

212

ఆనుభవముచేత శాస్త్రముల్ వినుటచేత
 మట్టిగడ్డను రాయిని మఱియు భువిని
 పరశువేదిని నొకటిగా పరిగణించు
 వాడె యోగని తెలియు మీ వసుధలోన

213

ఫలము కోరి మేలు నలుపు వారలయందు
 కోరకనె మేలుకోరెడువారలందు
 శత్రుమిత్రుల నొక రీతి సమరసమున
 మదిని తలపోయు నాతడు మాన్యగుణుడు

214

మనసు దేహేంద్రియాదులు మరలుకొలిపి
 యోగి యేకాంతమున నుండి యెరులవలన
 ఏమిపొందక ఆశను విడిచి మదిని
 అత్మ రతియందు కీడించు నతడె యోగి

215

శుద్ధమగుచోట మిక్కిలి శుభ్రపఱచి
 ఎత్తుగా నుండనదియును, బొత్తిగాను
 పల్లముగలేని పీటను పదిలపఱచి
 పైన దర్శనము నుంచవలయు మఱియు

216

దానిపై జింక చర్మము, దానిపైన
 వస్త్రమును వేసి, దానిపై పదిలముగను
 కూరుచుండియు, మనసును కుదుటపఱచి
 ధ్యానముభ్యాస మొనరింప తగును పార్థ

217

శిరము కంఠము దేహము స్థిరముగాను
నిలిపి దిక్కుల జూడక నిశ్చలముగ
నాశికాగ్రము వీక్షించి నన్ను మదిని
దలచు నాతడు నను జేరగలడు పార్థ !

218

మితముగల భోజనంబును మితముగలుగు
నిద్రగలవాడు పొందును భద్రమైన
ధ్యాన యోగమటంచును జ్ఞానధనులు
తెలియజెప్పిరి అర్జునా తేటపడగ

219

కోరికలనెల్ల విడిచిన కోవిదుండు
మనసు నిగ్రహ మొనరించి మదిని నెప్పుడు
ఆత్మయందున నెలకొల్పి ఆత్మరతిని
గాంచునాతని యోగిగా నెంచవలెను

220

గాలిపీచని చోటను కదలకుండ
దీపమెటులుండునో నట్లు దీక్షితోడ
ధ్యాన మొనరించు యోగియు తనదు చిత్త
మాత్మయందును నెలకొల్పి అచలుడగును

221

నిగ్రహించిన మనసుచే నెల్లప్పుడును
బుద్ధి యింద్రియములకును బోధపడవి
ఆత్మ సందర్శనము జేసి యనవరతము
హర్షమొందుచు నుండును యవని యోగి

222

దేని దర్శన మాత్రాన దృఢమతి యయి
ఎట్టి దుఃఖముకైనను వెతనుబడక
నిత్య సంతుష్టుడగుచును నిర్మలుడయి
ఆత్మరతుడని యెఱుగుము యవనిలోన

223

జం ద్రియములను మనసును నెల్లప్పుడును
నిగ్రహించియు కోరికలెల్ల విడిచి
ఆత్మయందును మనసును ననవరతము
నిలిపి శాంతిని గొనువాడు నిర్మలుండు

22

కామ కోధాది గుణములు కడకు విడిచి
దోష రహితుడనగుచును తుదకు నతడు
శాంతచిత్తుండు నగుచును సత్యమైన
ఆత్మనందును సుఖించు హర్షమొదవ

224

అన్ని ప్రాణులయందును నన్ను గనుచు
సర్వప్రాణులు నాలోన సంతసమున
మెలగి యున్న వటించును తలచి మదిని
సమహితత్వంబు జరుపును సాధుజనుడు

226

భూతతతియందు ననుగాంచి ప్రీతితోడ
మెలగునాతడు యెటులున్న తలప భువిని
ఆత్మతత్త్వంబు నెఱిగిన నార్యుడనుచు
తెలియుమర్జునా మదిలోన తృప్తిగాను

227

ధరణిప్రాణుల కష్టముల గుఱుతుగాను
తనకు గల్గినవానిగా దలచు నతడు
ఆత్మతత్త్వంబు నిరతము నభ్యసించు
యోగివరుడంచు నెఱుగుము త్యాగధనుడ !

228

అర్జున వాక్యము

మనసు చపలత్వమున నేను మహితగతిని
నిపుదెల్పిన యోగము నిండు మదిని
తెలియలేకుంటి కేశవా ! తెలుపుమయ్య
మనసు సరికట్టు మార్గము మరల నాకు

229

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

మనసు చంచలమనదగు మాట నిజము
నిగ్రహింపంగ కష్టమునేరికైన
భువిని అభ్యాస వై రాగ్యములను బూని
మనసు నరికట్టవచ్చును మానధనుడ !

230

నిగ్రహములేని మనసుచే నిలను నెవడు
యోగమును పొందనేరడు త్యాగధనుడ !
మనసు స్వాధీన మొనరించు మానధనుడు
బ్రహ్మ సాయుజ్యమును జేరు బహుముదమున

231

అర్జున వాక్యము :

శ్రద్ధతోగూడియున్న చంచలమగు
మనసు నరికట్టలేనట్టి మానవుండు
యోగసిద్ధిన పొందక యెట్టి స్థితిని
పొందునో తెలియజెప్పుము పుణ్యచరిత !

232

బ్రహ్మ మార్గమునందున పటుతరమగు
శ్రద్ధలేకున్న వారలు చంచలులయి
ఇహపరంబులనందున నెల్ల విధుల
చెడినవారని తలతును శ్రీకరుండ !

233

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

మంచి కార్యము సలిపిన మానవుండు
ఎటుల దుర్గతి చెందును యెంచిచూడ
ఇహపరంబుల నాతడు నెల్ల విధుల
శాంతి సుఖములు గొనునయ్య సహజముగను

234

యోగమందున భ్రష్టత నొందువారు
మరణమును నొందునంతనె మహితగతిని
పుణ్యలోక నివాసులై పుడమిలోన
మరల జనియింతు సిరిగల మాన్యులింట

235

అటులగాకున్న జనియింతు? ఆర్కులైన
జ్ఞానవంతుల యిండ్లను జగతిలోన
నినుమడించిన జ్ఞానంబు నిలను పొంది
మోక్షమార్గము గాంతురు ముదముతోడ

236

తనకు తా యోగ మార్గము కనకయున్న
పూర్వజన్మములో తాను పొందియున్న
జ్ఞానసంలభించే తాను సత్వరమున
యోగమార్గము నెఱుగును సుర్విలోన

237

తాపసులకంటె శాస్త్రార్థ ధనులకంటె
కర్మకాండను నెఱవేర్చు ఘనులకంటె
యోగి యగువాడు శ్రేష్ఠుడు సుర్విలోన
గనుక యోగివై భువిలోన గనుము కీర్తి

238

యోగులందరిలోగల యోగుడైన
యెవడు నాయందు మనసును నెల్లపుడును
నిలిపి ధ్యానించు నాతడు నెల్ల విధుల
శ్రేష్ఠుడంచును తెలియుము చిత్తమందు

239

ఆత్మ సంయమ యోగము
ఆరవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణపరమాత్మ వేదము:

విజ్ఞాన యోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము :

మనసు నాయందు నిలుపుచు మఱియు నీవు
యోగయుక్తుడవైయున్న త్యాగధనుడ !
యెటుల సంపూర్తిగా నన్ను నెఱుగగలవో
దాని నెఱిగింతు వినుచుయ్య ధాతిలోన

240

దేని నెఱిగిన మనుజుడు దీక్షతోడ
మరల నొకదాని కనుగొన మనసుపడడె
అట్టి జ్ఞానము నీకును హర్ష మొదవ
తెలియజెప్పెద వినుమయ్య తేటపడగ

241

వేలకొలదిగ జనులలో విభుడు డొకడు
మోక్షసిద్ధిని యత్నించు ముదముతోడ
నట్టి విభుడులయందును నవనిలోన
ఒక్కడే నన్ను కనుగొను సుర్విలోన

242

వసుధ నా యొక్క ప్రకృతియు వరుసగాను
భూమి జలమును అగ్నియు భూతలమున
వాయు వాతాశ మనసును పరగబుద్ధి
మఱి యహంకార మనుచును ధరణి వెలసె

243

ఈ ప్రకృతి యల్ప మైనది యంతకంటె
గొప్పదగు వేఱు ప్రకృతియు గుఱుతుగాను
జగతినంతను ధరియించి సుగతి నొసగు
జీవ రూపంబునైనది నీవు గనుము

244

చేతనా చేతనంబయి చెలగునట్టి
సృష్టికి రెండు ప్రకృతులు సృష్టముగను
కారణము నేను వాటికి కారణంబు
పుట్టుకయు చావు నావల్ల భువినిగల్గు

245

ఏదియును లేదు నాకంటె వేఱుగాను
అన్నిటికి కారణంబయి యున్న వాడ
మణులయందున దారము మసలునట్లు
జగము నాలోన నున్నది శౌర్యధనుడ !

246

జలమునందున రుచియును, చంద్రసూర్యు
లందు కాంతియు, వేదములందు “ఓం” అ
ను పదమును, నింగిశబ్దము, నుర్విజనుల
బలము, నేనుగా నెఱుగుము పార్థమదిని

247

భూమియందు సుగంధము, భూతలమున
అగ్నియందున వెలుతురు, అన్ని ప్రాణు
లందు ప్రాణము, తాపసులందు తపము
నేనటంచును తెలియుము నిక్కువముగ

248

జీవుల జనింపజేసెడి జీవమైన
బీజముగ నన్ను నెఱుగుము ప్రీతితోడ
బుద్ధిమంతులలో నున్న బుద్ధి నేను
ధైర్యవంతుల ధైర్యము ధరణి నేను

249

బలముగలవారి యొక్కయు బలము తలప
ఆశ యనురాగ రహితమౌ ఆత్మ బలము
ధర్మబద్ధమౌ కోరిక ధరణి నేను
అనుచు తెలియుము అర్జునా మనసునందు

250

మూడు గుణములతోడను గూడియుండు
అన్ని జీవులు నావల్ల నవతరించె
నేను వానికి వశుడనుగాను భువిని
అవియు నా వశమగుచును భువిని వెలయు

251

త్రిగుణములచేత జనులెల్ల తెలివి విడిచి
మోహ వరవశులగుచును భూతలమున
నాశరహితుడనైనట్టి నన్ను వారు
తెలుసుకొనలేక నుండిరి స్థిరముగాను

252

నా శరణుగోరువారలు నన్ను మదిని
నమ్మి కొలిచెడివారలు నాయందు మాయ
దాటగల వారలంచును ధరణిలోన
నెఱుగు మర్జున మదిలోన గుఱుతుగాను

253

పాపమును జేయువారలు పఱగభువిని
జ్ఞానహినులు, మూఢులు, చపలమతులు
అసుర భావములుగల యవని జనులు
నన్ను జేరంగలేరయ్య సన్నుతాంగ

254

ఆపదల నున్న వారలు, తావసులును,
ధనము, జ్ఞానముకొఱకును జనులు ధరణి
నాల్గు విధములవారలు నన్ను నెప్పుడు
గొలుచుచున్నారు అర్జునా కోర్కెతోడ !

255

ఆట్టివారలయందున అవనిలోన
అత్మతత్త్వంబు నెఱుగంగ ననవరతము
నన్ను గొల్చెడు జ్ఞానులు నాకు మిగుల
ప్రీతిపాతులు తలపగ భూతలమున

256

ఎన్ని జన్మలు గతియించ నిలను నరుడు
జ్ఞానవంతుడై వెలయు నా మానవుండు
సేర్వమును వానుదేవుడే జగతిలోన
వనుచు తెలిసియు ననుబొందు హర్షమొదవ !

257

ప్రకృతివలనను కొందఱు పఱగభువిని
విషయవాంచలతోడ వివేకముడిగి
ఇష్టకామ్యార్థ సిద్ధికై యితరమైన
దేవతల గొల్చుచుందురు తృప్తితోడ

258

ఎప్పుడే దేవతారూప మెంచి మదిని
పూజలోనరించుచుందురో పుడమివందు
వారివారికి నొసగెద వలయునట్టి
శ్రద్ధ భక్తియు నిరతంబు శౌర్యధనుడ !

259

ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధికై యితరమైన
దేవతల గొల్చువారలు తృప్తిపడగ
కామ్య సిద్ధులొసంగెద కడుముదమున
వారి దేవతల రూపాన వసుధలోన

260

అల్ప బుద్ధియు గల్గియు స్వల్ప మైన
ఫలములను గోరి అశతో వసుధలోన
దేవతల గొల్చువార లా దేవతలను
నన్ను ధ్యానించువారలు నన్ను జేరు

261

పాంచభౌతిక తనువుతో వసుధవెలయు
నన్ను కనుగొందురేకాని నాశరహిత
మైన నా రూపమెవ్వరు మహితగతిని
తెలుసుకొనలేక నున్నారు తలప భువిని

262

యోగమాయయు ననుగప్పి యుండుకతన
యెవరికిని కానుపించక నున్న వాడ
జన్మరహితునిగా నన్ను జగతిలోన
అల్పబుద్ధులు నెఱుగరు యని తెలియుము

263

భూతభవిషత్తులందున భువిని వర్త
మానములయందు పుట్టిన మానవులను
నేనెఱుంగుదు, వారలు నెఱుగలేరు
నన్ను యనుచును తెలియుము నమ్మి మదివి

264

ప్రాణు లవనిలో జనియించు పట్టునందె
కామమును క్రోధములతోడ కలుగునట్టి
కష్ట సుఖములు కలిగించు కలుషమైన
బుద్ధి గలిగించి అజ్ఞానబద్ధుడేను

265

పుణ్య కార్యములొనరించు పుణ్యమతులు
పాపములు తొలగునంతనె పఱగ నన్ను
గొలిచి అజ్ఞానమును వీడి కూర్చి తోడ
చేరుదురు నన్ను అర్జునా శీఘ్రముగను

266

ముసలితనమును, మరణము పుడమిలోన
కలుగకుండగ దలచెడు ఘనుడు నన్ను
మదిని ధ్యానించి సర్వము మాధవుండె
యనుచు దలచును నిరతంబు అత్మలోన

267

ఆదిభూతాది దైవము ఆదియజ్ఞ
ములతో గూడిన నన్నును పుడమిలోన
నెఱుగువారలు నిరతంబు మరువకుండ
దలచెదరు ధాత్రి వీడెడు తరుణమందు

268

విజ్ఞాన యోగము

విడవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

అక్షర పరబ్రహ్మయోగము

అర్జున వాక్యము

బ్రహ్మమెయ్యది ? ఆధ్యాత్మ భావమేమి ?
కర్మమెయ్యది ? ఆదిభూత మర్మమేమి ?
పుడమి నధి దైవమెయ్యది ? పుణ్య పురుష
తలప నది యజ్ఞాడెవ్వడు తెలుపుమయ్య !

2

పాణిమును వీడు సమయాన పరమపురుష
నియమమతులకు నెట్టుల నిండుకృపను
తెలియబడువాడవయ్య యో దేవ యనుచు
అర్జునుండు ప్రశ్నించె నచ్యుతునకు

27

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

నాశరహితము బ్రహ్మము దోషరహిత !
ప్రత్యగాత్మయై ఆధ్యాత్మ తత్త్వ మవని
త్యాగపూర్వక క్రియలను ధరణిలోన
కర్మలనుచును తెలియుము ధర్మవిభుడ !

271

నాశమగునట్టివాటిని దోషరహిత
ధరణి నధి భూతమందురు, తగహరణ్య
గర్భునది దైవమందురు, కడకు నన్ను
అనె దరధి యజ్ఞమనుచును యవనిలోన

272

మరణకాలమునందున మరువకుండ
నన్ను స్మరించువారలు, నా స్వరూప
మందు చేరుదురనుటలో సందియంబు
లేదు యనుచును నెఱుగుము సాధుహితుడ !

273

ఎట్టి భావన తోడుత నిలను నరులు
మరణమొందుచు నుందురో మరల వారు
అట్టి భావన తోడుత యవనిలోన
పుట్టెదరుయంచు తెలియుము పుడమిరేడ

274

ఎల్లకాలము నను నీవు నుల్లమందు
దలచి యుద్ధము చేయుము ధర్మవిధుడ
నన్ను నిరతము ధ్యానించు నందువలన
సందియము లేక నను నీవు పొందగలవు

275

నిరత మభ్యాస జనితమౌ నిండు మదిని
నన్ను ధ్యానించువారలు నా స్వరూప
మైన పరమాత్మనందున తనువు విడచు
కాలమును జేరెదరు వారు కలుష హరణ !

276

అంత్యకాలము భూమిధ్యమందు నెవడు
ప్రాణవాయువు నిల్పుచు భక్తితోడ
పరమపురుషుని ధ్యానించు నరుడు తలప
దివ్యపథమును జేరును భవ్యగుణుడ !

277

వేదవేత్తలు మఱియును సాధుజనులు
బ్రహ్మచర్యగరిష్టులు రాగరహితు
లెట్టిదానికై యత్నించు రట్టిదియగు
పరమపదమును నెఱిగింతు పార్థ వినుము

278

ఇంద్రియములను నరికట్టి యెవడు మనసు
హృదయమందున నెలకొల్పి ముదముతోడ
బ్రహ్మరంధ్రమునందున ప్రాణముంచి
అత్మచింతన జేయుచు ననవరతము

279

బ్రహ్మ వాచకమగుచును బరగునట్టి
 “ఓం”యనెడు అక్షరంబును నుచ్చరించి
 మదిని చింతించుచును నేన్ను మరణమొందు
 నతడు నాలోన జేరును హితముగాను

ఎడతెగక నన్ను నిరతము దృఢముగాను
 స్మరణజేసెడువారలు మరణమొందు
 నంత ననుజేరు ననుచును సంతసమున
 ఎఱుగు మర్దున మదిలోన గుఱుతుగాను

నన్ను జింతించి మోక్షముగన్నవారు
 మరల జన్మించ రిలలోన మానధనుడ
 గనుక నిరతంబు నాయందు మనసు నుంచి
 ధ్యానతత్పరుడగుమయ్య ధరణిలోన

బ్రహ్మ పర్యంత లోకముల్ బడవియున్న
 తిరిగివత్తురు భూమికి మరల వారు
 నన్ను జేరెడివారలు యెన్నడైన
 తిరిగి జన్మించబోరయ్య ధరణిలోన

వేయి యుగములు బ్రహ్మకు నిలను పగలు
 వేయి యుగములు రాత్రించు ధీయుతుండు
 నెఱుగువారలు నిరతంబు నెఱుగగలరు
 ధాత్రి పగలుల బేధంబు ధాత్రిలోన

బ్రహ్మ దేవుని పగలు ఆరంభమందు
 అన్ని జీవులు అవ్యక్తమందు నుండి,
 జననమొందును మరలను జనును గాదె
 ధాత్రియగు కాలమందున ధాత్రి విడిచి

ప్రకృతికంటెను భిన్నమై బరగునదియు
ఉత్తమంబయి యిందిరియ మొత్తములకు
తెలియబడనిది పొణులు యిలిన శాప
నాశమొందక నదియుండు దోషరహిత

286

గోచరము కానిదయ్యును గోప్యమైన
నదియు సర్వోత్తమందని యవని బుధులు
తెలియబల్కుదురో భువి, తెలియుమయ్య
అదియె శ్రేష్ఠంబు, నేనని హర్షమొదవ

287

ప్రాణికోటులు యవనిలో బ్రతుకగలవె
ఎవనిచే జగమంతయు నేలబడునె
అట్టి పరమాత్ము డెప్పుడు అవనిలోన
భక్తిమార్గముచేతను పట్టుబడును

288

ఎట్టికాలమునందున నిలను విడిచి
పోవువారలు మరలను భువికిరారె
అట్టికాల విశేషముల్ హర్షమొదవ
తెలియజెప్పెద వినుమయ్య తృప్తితోడ

289

ఉత్తరాయణ కాలమందుర్వి విడచు
బ్రహ్మవేత్తలు మఱిరారు పఱగ భువేకి
దక్షిణాయన కాలము ధరణి వీడు
వారు జన్మింతు మరల నీ వసుధలోన

290

శుక్లపక్షమునందున సుజనయుతులు
తనువు విడిచెడువారలు ధరకురారు
ధరణి కృష్ణపక్షమునందు మరణమొందు
వారు పుట్టెదరవనిలో వరగునాడ్య!

291

తపము, దానము, యజ్ఞము, తలప వేద
విజ్ఞతలవల్ల గలిగిన విపులమైన
ఫలముకంటెను హెచ్చైన ఫలము యోగి
పొందునంచును తెలియుము భువిని నీవు

అక్షర పరబ్రహ్మయోగము
ఎనిమిదవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

రాజవిద్యా రాజగుహ్య యోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

విది తెలియగబడినచో యిలను అశుభ
రూపమైనది సంసార తాపములను
బాపునట్టిదియగు పరబ్రహ్మ గూర్చి
తెలియజెప్పెద వినుమయ్య కలుషదూర

విద్యలన్నిటికంటెను విజ్ఞాలవని
మెచ్చునది బ్రహ్మవిద్యయు మిగులగూఢ
మైనదగుచును శ్రేష్ఠమై మదికి పీఠి
నిచ్చు విద్యయు తెల్పెద నీకు వినుము

ధర్మమున శ్రద్ధలేనట్టి ధరణి జనులు
నన్ను పొందగలేరని నమ్ముమయ్య
మృత్యురూపము సంసారమిళితమైన
చిక్కులందువ బడుదురు చింతతోడ

వ్యక్తమును గానిదగుచు నవ్యక్తరూప
మైన నాచేత ప్రాణులు యవని వెలసె
వాటికాధారమగుదును వసుధ నేను
అవియు నాకును నాధార మవవు భువిని

ఎటుల వాయువు నిరతంబు నెల్ల దిశల
సంచరించుచున్న దో జగతియందు
అటుల జీవులయన్నియు నలవికాని
నాలో నున్నవి యనుచును నమ్ము పార్థ ! 297

ప్రళయకాలమునందున పరగజీవు
లన్ని నాలోన జేరుచు నణగియుండు
సృష్టికాలమునందున సృష్టిజేయు
వాడననుచును తెలియుము వసుధలోన 298

ప్రకృతి కాధీనమగుచును వసుధలోన
అస్వతంత్రములగు ప్రాణులన్ని నేను
నాదు ప్రకృతిచే మరలను మోదమొప్ప
సృష్టిజేయుచు నుండును చెలువమీర 299

జీవులను సృష్టిజేయుచు భువిని నేను
సాక్షిగానుండు నందుచే జగతిలోని
కర్మసంబంధములచేత కట్టుబడను
ననుచు తెలియుము అర్జునా మనమునందు 300

సాక్షిమాత్రాన నాచేత జగతిలోన
ప్రాణులన్నియు సృజింపబడుటవలన
జగము జరుగుటవలనను జగతి కంత
సృష్టికర్తను నగుదును సృష్టముగను 301

సర్వభూత మహేశుడ ! సర్వసాక్షి
వైన. నన్నును. నా తత్త్వ మలవికాని
అల్పులెల్లరు మనుష దేహంబునందు
నున్న నన్నును దూరుచు నున్నవారు 302

వ్యర్థమైనట్టి ఆశలు వ్యర్థమైన
కర్మ పరులును, మందులు, కలుషమైన
జ్ఞానవంతులు, నదుభృద్ధి లేనివారు
అనుర భావములంగల్గి యావని వెలయు

303

ప్రాణిహితమును గోరెడు మానవుండు
నాశరహితుడ నైనట్టి నన్ను నెఱిగి
భక్తిభావముతోడుత ముక్తిబడయ
నన్ను ధ్యావించువారలు నన్ను పొందు

304

దైవ ప్రకృతయు గల్గిన దైవభక్తు
లెల్ల వేళలయందును నిలను నెపుడు
గొలిచి ధ్యానించి కీర్తించి తలచి నన్ను
పొందుచున్నారు ఫల్గుణా ! పుడమిలోన

305

జ్ఞానయజ్ఞమువల్లను జ్ఞానధనులు
ద్వైతభావము విడచు అద్వైతపరులు
ద్వైతభావముగలవారు, తాము తలచు
దైవమని నన్ను దలతురు ధరణిలోన

306

కౌతువు యజ్ఞము పితృదేవ తతికి నొసగు
అన్నమును, ఔషధంబును, అగ్ని నేను
మాంత్రిమును, హోమకర్మము, మఱిహవిస్సు
నేనెయనుచును దలచుము మానధనుడ !

307

వాడను, జన్మనిచ్చు
ఫలదాత, తాత, మఱియు
కంకార పదము, వాల్గొ
భువిలోన విభుదవరుడ !

308

పరమలక్ష్మము భరియించువాడవ్రభుడ
సాక్షిమాత్రుడ పాణి నివాసమేను
సృష్టి స్థితి లయకర్తను శ్రీకరుండ
బీజరూపమై వెలసెద నీ జగతిని

309

భానురశ్మిచే వుష్ణము బడయుజేతు
వాన కురిపించి మాన్పించువాడ నేను
మరణ రహితంబు మరణంబు ధరణి నేను
సదసదుల వస్తురూపమై జగతినుండు

310

వేదవిదులును పాపముల్ విడచువారు
కర్మపరులును యజ్ఞముల్ ధర్మవిధిని
సలిపి నను గొల్చువారలు స్వర్గసుఖము
లందుకొనుచున్న వారలు హర్షమొదవ

311

అట్టివారలు స్వర్గమునందు సుఖము
లనుభవించిన పిమ్మట యవనిలోన
పుట్టి మరలను పోవుచు పుడమినకును
రాకపోకలతో నుండు పాకటముగ

312

ఇతరమగు చింతలెల్లను విడిచిపెట్టి
యెల్లవేళలయందును నుల్లమందు
నన్ను ధ్యానించువారలకున్న కష్ట
ములను తొలగించి రక్షింతు ముదముతోడ

313

ఇతర దేవతారూపముల్ సతతము నను
గొల్చువారలు కూడను కూర్మితోడ
నన్ను గొల్చెడివారని నమ్మి నేను
వారలను కూడ రక్షింతు వసుధలోన

314

యజ్ఞయాగాదులకు నేను నధిపతిగను
నుండుటం జేసి వారలు మెండుగాను
నన్ను తెలియంగ లేక నున్నందువలన
తిరిగి పుట్టుచునున్నారు ధరణిలోన

దేవతల గొల్చువారలు దేవతలను
పితృల గొల్చెడువారలు పితృలయందు
భూతముల గొల్చువారలు భూతతతిని
నన్ను గొల్చెడువారలు వన్ను జేరు

భక్తితో పత్రపుష్పము పండు జలము
నాకు నర్పించి మఱియును నన్ను గొలుచు
వారలొసగిన వత్స పుష్పాదులన్ని
ప్రీతితో తీసుకొందును భ్యాతి వెలయ

నీవు సల్పెడు యజ్ఞము నిండు తపము
జపము ధ్యానము భోజన సర్వములనూ
నాకు నర్పించి మెలగిన నవని నీవు
కర్మ బంధంబులనుచేత కట్టుబడవు

ప్రాణాలన్నింటి నమముగా బరగనుండు
అందు యాష్ట లయిష్టలు యనుచు లేరు
నన్ను గొల్చెడివారలయందు నేను
వారు నాయందు నున్నారు వసుధలోన

వసుధ నాధారహీనుడై బ్రాహ్మ జనుడు
నన్ను భజించునందున యెన్నగాను
నిశ్చయంబగు భక్తితో నిర్మలుడయి
వత్సరుమడంచు తెలియుము సవ్యసాచి

పావ జన్మ ముబడసినవారు భువిని
 స్త్రీలు వైశ్యులు సూదుగ్రీలు చెలువమీర
 నన్ను సేవించి ధ్యానించి యెన్నికైన
 మోక్షపదమును గాంతురు ముదముతోడ

321

పుణ్యజనులును భక్తులు పూజ్యులైన
 రాజ ఋషులును, ద్విజులు, విభ్రాజితముగ
 నన్ను ధ్యానించునందున నన్ను జేరు
 నీవు నన్నును గొలువుము నిండు మదిని

322

మనసు నాయందు నిలుపుచు మహితగతిని
 నన్ను పూజించి ధ్యానించి నన్ను చిత్త
 మందు నిలిపినవాడవై పొందుగాను
 జేరెదవు నన్ను ఫల్గుణా చింత విడిచి.

323

రాజ్యవిద్యా రాజగుహ్య యోగము

తొమ్మిదవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

విభూతియోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

పుడమిలోనాదు అవతరములను తలప
దేవతలకును ఋషులకు తెలియబడదు
వారికెల్లను పూర్వపు వాడనగుట
నా ప్రభావము తెలియదు నరులకిలను
పుట్టుకయు లేనివానిగ పుడమిలోన
నాదిరూపునిగా నన్ను అఖిలలోక
ములోనియామకుడననుచు తలచు జ్ఞాని
సకల పాపంబులను వీడు సజ్జనుండు

బృహ్మ జ్ఞానము, మోహరాహిత్య, మోర్పు,
సత్యమింద్రియ నిగ్రహ, జన్మములను,
కష్ట సుఖములు తపము, సంతృప్తి, కీర్తి,
మతీయు సపకీర్తి నావల్ల మహిమి వెలయు

సప్తఋషులును సనకాది సకల మునులు
మనువులెల్లరు, దేవర్షిగణములెల్ల
నాదు సంకల్ప మాత్రాన సాధుహితుడ !
పుట్టి రనుచును తెలియుము పుడమిలోన

నా విభూతుల నెల్లను నెవడు భువిని
తెలుసుకొనువాడు శ్రేష్ఠుడు తలపగాను
నిర్మలుండును నగు నన్ను నిశ్చయముగ
నెఱుగువాడను నాతడే వరగుణుండ

నా వలన సృష్టి స్థితియును నాశనంబు
జరుగుచున్నది అర్జునా జగతియందు
ననుచు తెలిసిన వారలీ యవనిలోన
వన్ను భజించుచున్నార మిన్నగాను

నన్ను స్మరించువారలు నన్ను మడిచి
గొలుచువారలు యెల్లరు కూర్చితోడ
ఎల్లవేళల నను గూర్చి యెంతగాను
ముచ్చటించుచు సుందురు ముదముతోడ.

330

మనసు నాయందు నిలుపుచు మరల మరల
నన్ను భజించువారలు నాకు ప్రేయలు
ఎందువల్లనను వారు పొందగలవో
అట్టి జ్ఞానము దెలిపెద నయ్య నీకు.

331

అర్జున వాక్యము

పరమపావనరూపుడ ! బ్రహ్మచీవు
జన్మరహితుడ ! నిత్యుండ ! శాశ్వతుడవు
నారదాది మునీంద్రులు సరిగ నిన్ను
తెలియునట్లుగ నీవును తెలుపుచుంటి

332

నీవు జెప్పినదంతయు నిజమటంచు
నమ్మినాడను కేశవా నాకు నీదు
దివ్యమైన విభూతులు తేటపడగ
తెలియజెప్పుము మాధవా తృప్తి కలుగ

333

అమృతమయ నీదు వాక్కుల నాలకించ
సంతసము గల్గుచున్నది శౌర నాకు
దివ్యమగు నీదులీలలు దేవ నాకు
ఎఱుకబఱచుము శ్రీకృష్ణ గుణులుగాను

334

ఎల్లప్రాణుల హృదయాల నెఱుకుతోడ
పీత్యగాత్రయు నైయుందు ప్రాణులందు
అది మధ్యాంతములగను యవనిలోన
వెలసియున్నాను యనుచును తలచుచున్నాను

335

అరయ నాదిత్యులందున పరగ విష్ణు
దేవతలలో మరచియు, దివ్యమైన
కాంతిగలిగిన సూర్యుండ గగనమందు
చుక్కలందున చంద్రుండ నిక్కువముగ

వేదములయందు గల సామవేద మేను
దేవతలలోన నిందుగిండ ధేవరుండ
ఇంద్రియములందు మనసును, యెల్ల పాణు
లందు చైతన్యమై యుండు పొందుగాను

రుద్రులందున నే శంకరుండ నగుదు
యక్షరాక్షసులందున నరయ నేను
పరకు బేరుడ నగుదును, వసువులందు
అగ్ని గిరులందు మేరువునగుదు నేను

మఱి పురోహితులందున మాన్యుడైన
తరబృహస్పతి, సేనాధిపతుల యందు
సలపనే కుమారస్వామి ధరణిలోన
సరసులందున సంద్రమై బరగువాడ !

చెట్లలో రావిచెట్టును సిద్ధులందు
కపిలముని నేను, ఋషులలో తపసివరుడు
నారదుండను, గంధర్వవరులయందు
చిత్రరథుడను నేనయ్య చెలరమీర !

అరయ ఉచ్చైశ్రవము నేను అశ్వములలో
మనుజులందున రాజును మహిని నేను
కనగ గోవులలో కామధేనువేను
మన్మథుడ నేను నుత్పత్తి మార్గమందు

సర్వములలోన వాసుకి జగతి నేను
నాగులందు ననంతుడ నగుదు నేను
పరగజల దేవతలయందు వరుణుడెను
ఆర్యమను పితృదేవతులందు నేను

342

దండనము చేయువారిలో దండధరుడ
అసురులందున ప్రహ్లాదుడనెడువాడ !
మృగములందున సింహము, ఖగములందు
నగుదు గరుడుడ, కాలమునగుదు నేను

343

వేగవంతులలో గాలినగుదు నేను
ఆయుధంబులు ధరియించి అవని వెలయు
వారిలో రామచంద్రుడ వసుధ నేను
చేవలందున మోసలిని చెలువమీర

344

ఋషులలో నేను భృగువును యిలిన తలప
వాక్కులందున ఓంకార ప్రణవమేను
యజ్ఞములలోనే జపయజ్ఞమగుదు
స్థిరము గలవానిలో హిమగిరిని నేను

345

నదులలో గంగ నగుదును ముదమతోడ
ఆనిమధ్యాంతలయములు నంతనేనె
విద్యలందున ఆధ్యాత్మ విద్య నేను
వాదముల రాగరహితమౌ వాదమేను

346

ఆక్షరముల అకారము నగుదు నేను
పరసమాజములందున ద్వంద్వమగుదు
నాశనములేని కాలము నగుదు నేను
సర్వముఖముల బ్రహ్మయు జగతి నేను

347

చావుపుట్టుక నేనాదు జగతిలోన
ప్రీతికి రీయు వాక్కును, నిరులు నేను
బుద్ధి ధైర్యము, ఓర్పును శుద్ధమైన
స్మృతియు నేనాదు అర్జునా చెలువమీద

సామములయందు వరబృహత్సామ మేను
ఆరయ గాయత్రి చందస్సులందు నేను
మానముల మార్గశిరమను మాసమేను
బుధువులందున వెలయు వసంతమేను

వంచనిలయందు జూదంబు వసుధ నేను
పరగ తేజస్విలందున తేజమేను
జయముగాంచెడివారల జయము నేను
సాత్త్వికుల సత్త్వగుణమును జగతి నేను

వృష్టివంశీయులందున కృష్ణుడుగను
పాండవులయందు గాంధీవి పరగ నేను
మునులలో వ్యాసముని నేను అనగచరిత
కవులయందున శుక్రుడ నగుదునయ్య

అన్ని ప్రాణులకెద్దియు నవనిలోన
మూలమై యున్నదో యట్టి మూలమేను
స్థావరంబులు జగములో జగతిలోన
లేవు నాకంటె వేరుగా ధీవరుండ !

దివ్యమైనట్టి నా యొక్క దీప్తిజెందు
వరవిభూతులకంతయు వసుధలోన
కాంతివంతము విశ్వర్యవంతమగుచు
వెలయునవి యన్ని నా యంశముగను కనుము

విభూతి యోగము

పదవ అధ్యాయము సమాప్తము

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మ తే నమః :

విశ్వరూప సందర్శన యోగము

అర్జున వాక్యము :

నన్ను కరుణించి కేశవా ! నాకు నీవు
బోధచేసిన ఆధ్యాత్మ బోధవలన
నాదు అజ్ఞానమును బోయి నాదు మదికి
సంతసంబును గల్గెను సదయ హృదయ

354

నీవుజెప్పినదంతయు నిండుమదిని
విశ్వసించితి కేశవా ! వేడుకలర
నీవు తలచినచో నాకు నిండు కృపను.
నీ స్వరూపము జూపుము నిర్మలాత్మ !

355

వివిధ ఆకారములతోడ వెలయునదియు
పలు విధంబుల రూపముల్ గలుగుదాని
విశ్వమును గాంచనగు నాదు విశ్వరూప
మంతయును గాంచుమనియెను సంతసమున

356

సూర్యచంద్రులు రుద్రులు నార్యవేదములు
వసువులు మరుత్తులను నీవు వాసిగాంచు
అశ్వనీ దేవతల నీవు యవనిలోన
గోకులేనివి యన్నియు గనము నేదు

357

మాంసమయమగు కనులతో మహిమగొలుపు
నా స్వరూపము నీవు కానంగలేవు
జ్ఞానమయమగు నేత్రముల్ మానధనుడ
నీకు నొసగెద గాంచంగ నీవు నన్ను

358

సంజయ వాక్యము :

అటుల దెల్పియు కృష్ణుండు ఆర్జునునకు
విశ్వరూపము జూపెను విభుధవర్త్య
అనుచు దృతరాష్ట్రునితోడ ననెను నచట
సంజయుండును తనుగాంచి సమరగతిని

359

పెక్కు ముఖములు, నేత్రముల్ లెక్కలేని
ఆద్యుతంబులు గలదియు, ఆయుధములు
వస్త్రముల్ ఆభరణములు, విస్తృతముగ
వెలయు రూపముజూపెను వేడుకలర

వేలకొలదిగ సూర్యులు వెలయనింగి
నెట్టికాంతియు గలుగునో యట్టికాంతి
ఒక్కసారిగ వెలయంగ నుర్వి నతడు
దివ్యరూపముతోడను తేజరిల్లె

అచ్చెరువునొంది మదిలోన ఆర్జునుండు
పులకరించిన తనువుతో పుణ్యపురుష
డైన కేశవునిగాంచి యమితమైన
భక్తితో దండమిడుచును పలికెనిట్లు

అర్జున వాక్యము

ఎల్లప్రాణులు గనుచుంటి నెల్ల మునుల
సప్తయుగములను బ్రహ్మను, సర్వములను
చేవతల నెల్ల గనుచుంటి తృప్తితోడ
ననుచు చేతులు జోడించె నర్జునుండు

జగతికంతకు ప్రభుడవు నిగమవినుత
నిన్ను సర్వత్ర గనుచుంటి, నీదు కనులు
హస్తములు ఉదరములు సమస్తమైన
ముఖములను గాంచుచుంటిని ముదముతోడ

ఎల్లదల నిన్ను గనుచుంటి వేదవేద్య
కనులు మిరిమిట్లు గొలిపెడు కాంతితోడ
గదను చక్రము ధరియించి గగనమందు
భానుకాంతితో భాసిలు భవ్యనిగను

అక్షరంబగు బ్రహ్మపు ఆదిపురుష
జగతికంతకు నాధారమగుచు వెలయు
నాశరహితుడ శాశ్వతుడవ్యయుడవు
పుడమి ధర్మము కాపాడు పూజ్యుడవును

366

ఆదిమధ్యాంతరహితుండ అప్రమేయ
సూర్యచంద్రులు కనులుగ శోభిలంగ
వీడు తేజముచేతను నెల్ల జగతి
వెలుగు నొందగజేసెడు విభుడ నీవు !

367

నేల నింగికి మధ్యను నెల్ల దిశల
నిండియున్నది నీ రూపు దండిగాను
ఇట్టి భయమును గొలిపెడు నీడు రూపు
గనుచు భీతిలుచుండెను గాదె జగము

368

సురలు కొందఱు నీలోన జౌఱబడగను
చేతులు ముగిడ్చి కొందఱు భీతిలగను
సిద్ధసాధ్యులు ఋషులును జేరి నిన్ను
గొలుచుచుండిరి జగతికి మేలుగోరి

369

సూర్యచంద్రులు రుద్రులు సురవరులును
యక్షకిన్నెర వరులును అసురవరులు
సిద్ధసాధ్యులు వసువులు చేరి నీడు
రూపమును గాంచుచుండిరి రూఢిగాను

370

బహుముఖంబులు కనులును బాహువులను
తొడలు పాదముల్ శోరలు కడుభయమున
గనుచు భీతిలుచుండిరి మనములందు
నేను కూడను భయపడినాను కృష్ణ !

371

పెక్కురంగులు, తెఱచెడు పెక్కునోళ్లు
పెక్కురూపులు నేత్రముల్ భీతిగొల్పు
ధైర్యమును శాంతి నశించె దయను జూపి
నాకు మఱల ప్రసన్నుడ వగుము కృష్ణ !

372

కౌరవులు భీష్మ ద్రోణులు కర్ణుడాది
వారిసేనలు, మనసేన వడిగ నీదు
నోళ్లనందు ప్రవేశించి నుగ్గుజేయి
బడుచునున్నారు గాంచంగ పరమపురుష !

373

నదులు సంద్రము జేరెడి చందమునను
మిడతలన్నియు అగ్నిలోబడెడు విధము
జనులు నీనోళ్లలోనికి జనుచు ప్రభుప !
నాశనంబును నగుచుండె నీశ తాత

374

భయము గొలిపెడు రూపుతో బరగ నీవు
ఎవ్వడవు తెల్ప గదవయ్య యెఱుగలేక
నున్న వాడను నినుగూర్చి యుర్విలోన
వందనము జేసెదను నీకు వాసుదేవ !

375

లోకసంహారమును జేయ లోకమండు
వెలసియున్నారు ప్రతివక్ష వీరవరులు
నీవులేకున్న యుద్ధము నిలిచిపోదు
ధర్మలో వారు బ్రతుకరు ధన్యచరిత

376

కాన సమరముజేయుము మానద్రుతుడ !
శత్రువుల జంపిక్కిరిని సకలవైష
రాజ్యములు పొంది మఱియును పూజ్యవైష
స్వర్గ సుఖములు గొనుమయ్య శౌర్యధనుడ !

377

సంజయ వాక్యము :

అర్జునుడు శౌరి పలుకులు నాలకించి
తనువు వణకగ కరములు తడబడంగ
శౌరికిని మొక్కెనని తెల్పె సంజయుండు
ముసలి దృతరాష్ట్రు గనుచును మోదమోదవ

378

అర్జున వాక్యము

నీదు నామము రూపము నీ మహాత్మ్య
మంతయును గాంచి జనులెల్ల నమితభక్తి
వందనములను జేసిరి వాసుదేవ
భయపడుచు రక్కసులు జనె పరుగు లిడుచు

379

దేవదేవుడవయ్య దివ్యరూప
అక్షరంబగు బ్రహ్మవు యగుటవలన
ఆదిమధ్యాంత లయుడవు ఆవ్యయుడవు
నగుటచే మొక్కెదరు నిన్ను ఆఘవినాశ

380

ఆదిదేవుడవీవయ్య సాధుహితుడ
జగతికంతకు నాధారమగుదు వీవు
తెలిసికొనినట్టివాడవు తెలియదగిన
వాడవీవయ్య వసుధలో పరమపురుష

381

వాయు, వగ్ని యు, వరుణుడు, పరగయముడు
సూర్యచంద్రులు, బ్రహ్మవు, నార్య నీవె
బ్రహ్మకును తండిగవగుచును భాసిలు నిను
గొలిచెదను నెల్లవేళల కూర్మి తోడ

382

నీదు మహిమను తెలియక నిన్ను నేను
చనువుచేతను పిలిచితి సఖుడవనుచు
యాదవా ! కృష్ణ ! యని పరిహాసమునకు
నాదు తప్పులు సైరించు సాధుచరిత !

383

జగతినంతను సృష్టించు నిగమ వినుత
పరమపూజ్యుడ ! శ్రీమృడ ! భవ్యగుణుడ !
గురువు దైవము నీవయ్య వరగుణాడ్య
కలరెనిను మించువారలు కలుషహరణ !

తనయునులు చేయు తప్పులు తండ్రివలెను
భార్య చేసెడు తప్పులు భర్తవలెను
సఖులు జేసెడి తప్పులు సఖునివలెను
నాడు తప్పులు సైరించు సాధుహృదయ !

మునుపు నెవ్వడు గనలేని గణుతికెక్క
నీదు విశ్వరూపముగంటి నిండుమదిని
భయముగలుగుచు నున్నది ప్రభువ నీదు
ముందురూపము జూపుము పుణ్యచరిత

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

ఇంతవరకెవ్వరును నాడు విశ్వరూప
మవనిగాంచగ లేరైరి హర్షమొదవ
నీవుగంటివి నావల్ల నిండుమదిని
విశ్వసించుచు నను నమ్ము వీరవరుడ !

తపము యజ్ఞము దానము లపని పలిపె
వేదముల నభ్యసించియు విభుదవరుడ
ఇట్టి నా విశ్వరూపంబు నింతవరకు
నెవరు కాంచంగ లేరైరి భువిని తలప

భయముగొల్పెడు నా రూపు ధీయుతుండ
గనుచు భీతిని జెందకు మనమునందు
మునుపు రూపము జూపెద మోదమలర
గాంచి సంతసమొందుము దృఢి భయము

సంజయ వాక్యము :

అటుల దెల్పి యు కృష్ణుడు అర్జునునకు
మునుపు రూపము జూపెను మోదమలర
అనుచు దృతరాష్ట్రునకు దెల్పె వినయమునను
సంజయుండును మదిలోన శౌరి గొలిచి

390

అర్జున వాక్యము :

నీ మనుజ రూపముంగని కోమలాంగ
దైర్యమొందితి నని దెల్పి దండమిడెడు
అర్జునుం గాంచి, సురలును, అవ్యయుండ
నైన నను జూడ దలతురు యనెను హరియ

391

దివ్యమును అప్రమేయము భవ్యమైన
నా స్వరూపంబు గాంచంగ నలవిగాను
భక్తిమార్గము నొక్కటె ముక్తి నొసగు
నాడు రూపంబు గాంచంగ నలవియగును

392

ఎవడు కర్మలు సలుపునో నెల్ల విధుల
నన్ను పొందంగ గోరియు నన్ను తాంగ
మమత, ద్వేషము, విడనాడి మదిని నెపుడు
భక్తితో గొల్చువారలు బడయు నన్ను

393

విశ్వరూప సందర్శన యోగము

పదునొకండవ అధ్యాయము సమాప్తము

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

భక్తి యోగము

అర్జున వాక్యము :

భక్తితో నన్ను గొల్చెడు భవ్యులందు
అక్షరుండవు యనిగొల్పు అర్జులందు
ఎవరు యోగము బాగుగా నెఱుగువాడో
తెలియజెప్పు ము కేశవా ! తేటపడగ

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

ఎవరు నాయందు భక్తితో నెల్లపుడును
నన్ను ధ్యానించుచున్నాడో మిన్నగాను
వారె యుత్తమ యోగు లీవసుధలోన
అనుచు తెలియుము అర్జునా మనమునందు

ఇందియంబుల నన్నింటి నిగ్రహించి
ప్రాణహితమును గోరుచు పరగ భువిని
ఇట్టిదని తెల్పు రానిది యేది కలదో
దానినిన్ గొల్చువారలు ధన్యులయ్యు !

నిత్యమై సత్యమైనది నిర్వికార
మైన దగుచును సవ్యయ మగుచునుందు
అక్షర బ్రహ్మనుం గొల్చు అర్థజనులు
నన్ను పొందెదరంచును నమ్ము పార్థ !

సగుణ నిర్గుణ పూజలు జగతిలోన
రెండు విధముల నేర్చుడి యుండెనయ్య
అందు నిర్గుణ మార్గము నలవికాదు
తనువుపై భ్రాంతిగలిగిన మనుజులకును

కర్మలను నాకు నర్పించి కడుముదమువ
చిత్తమందున నను జేర్చి చింతవిడచి
భక్తితో గొల్చువారలు ముక్తి నొసగు
పరమపదమును గనుదురు భవ్యగుణుడ !

399

స్థిరముగా నిల్చి నన్ను నీ చిత్తమందు
బుద్ధి నాయందు నిరతంబు పొందువలచి
నన్ను ధ్యానంబు జేసివ యెన్నితైన
బ్రహ్మపదమును గొనెదవు బహుముదమున

400

అటుల సాధ్యము గానిచో నవని నీకు
అభ్యసించుచు పొందుము అట్టి సుగతి
అట్లు కూడను చేయలేనందువేని
కర్మలను నాకు నర్పించి గనుము సుఖము

401

పరగ నభ్యాస మార్గము బడయుకంటె
జ్ఞానమార్గము శ్రేష్ఠము, దానికంటె
ధ్యానమన్నది గొప్పది, దానికంటె
కర్మ ఫలమును విడిచిన కర్మ మేలు

402

ప్రాణులందున ద్వేషము లేనివాడు
మైత్రి కరుణయు గలవాడు. మనమనందు
సుఖము, దుఃఖము సమముగా జూచువాడు
అహము మమతలు విడువాడు నవవి ఘనవాడు

403

ఓర్పు సంతృప్తి గలిగిన యోగివరుడు
మనసు బుద్ధియు చిత్తము అనవరతము
నాకు నర్పించి భక్తితో నన్ను గొలుచు
వాడు నాకు యిష్టుడే వసుధతోష

404

ఎవనివల్లను భయమును భువినిగొనడో
కోర్కె సంజోష భయములు కూడ విడిచి
వ్యాకులత లేనివాడును నట్టివాడు
నాకు యిష్టుడు జగతిలో ప్రాకటముగ

కోరికలు లేనివాడును ధీరవరుడు
పైన లోనను శుద్ధియు బడయువాడు
కార్యకర్త, తటస్థుడు, కామ్యములను
విడచువాడును యిష్టుడై వెలయు నాకు

శత్రుమిత్రుల సమముగా జరుపువాడు
సుఖము దుఃఖము నొకరీతి జూచువాడు
కలిమిలేములు సమముగా దలచువాడు
నాకు ప్రియుడంచు దలచుము ప్రాకటముగ

దేనియందును పీఠిని లేనివాడు
స్తుతుల నిందల సమముగా జూచువాడు
మౌనభావము తోడుత మసలువాడు
తలప నా కిష్టుడయ్య యిద్దరణిలోన

నిత్య సంతుష్ట డగుచును నియమితమగు
వాసమును లేనివాడుచు వసుధలోన
బుద్ధిమంతుడు, భక్తియు, శ్రద్ధగలుగు
జ్ఞాని యిష్టుడు నాకయ్య జగతిలోన

భక్తితో నన్ను నిరతంబు భజనచేసి
నా సుబోధలు పాటించి నన్ను నెప్పుడు
నుల్లమందున స్మరియించుచున్న వాడు
నాకు సత్యంత యిష్టులు ప్రాకటముగ

భక్తి యోగము

పండ్రెండవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణ పర బ్రహ్మణే నమః

క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞ విభాగ యోగము

అర్జున వాక్యము

పృథ్వీ పురుషుని గూర్చియు పరమ పురుష
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞులను గూర్చి చెలిమితోడ
జ్ఞానజ్ఞేయంబులను గూర్చి జ్ఞానధనుడ
తెలియజేయుము మదికిని తృప్తిగలుగ

411

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

తనువు క్షేత్రము యనబడు, తనువుగూర్చి
తెలుసుకొనువాడు క్షేత్రజ్ఞుడిలను తలప
అనుచు క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞులు యందురనుచు
నెఱుకబఱచెను కృష్ణుడు గుఱుతుగాను

412

దేహములయందు వెలయుచు దీప్తి నొందు
నన్ను క్షేత్రజ్ఞుడనుచును నమ్ముమయ్య
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞులను గూర్చి చెప్పునట్టి
జ్ఞానమే నిశ్చయంబగు జ్ఞానమయ్య

413

భువిని క్షేత్రము యెట్టుల పుట్టెనదియు
ఎట్టి గుణములు కలదియు నెట్టులుండు
ఎట్టివాడును క్షేత్రజ్ఞు డెట్టులుండు
నీకు దెలిపెద వినుమయ్య నిందుమదిని

414

పంచభూతాత్మ కంబయి బఱగునదియు
ఇంద్రియంబులు బుద్ధియు యింద్రియముల
పలన గల్గు వికారముల్ గల తనువును
క్షేత్రమనుచును తెలియుము ధాత్రిలోన

415

పాగడుకొనకుండ తనను తా పుడమిభోన
ప్రాణులను హింసచేయక మానధనుడ !
ఓర్పు, ఋజువర్తనంబును, నేర్పు తోడ
మనసు నిగ్రహ మొనరించి మనగ పలయు

ఇంద్రియ వికారముల నెల్ల విడిచిపెట్టి
భార్యబిడ్డలు యిల్లుపై భ్రాంతి విడిచి
జనన మరణము ముదిమియు సకల రోగ
బాధల తలంచి మెలగుము భవ్యగుణుడ !

కష్టసుఖములు సమముగా గనెడివాని
నిశ్చలంబగు భక్తితో నెగడు వాని
జనములందున ప్రీతిని గననివాని
ఆత్మ నిష్ఠుని, జ్ఞానని యంతురయ్య !

సత్తుయని అసత్తుని జగతి వెలయు
ఏది బ్రహ్మస్వరూపమో సాధుహృదయ !
దానిగూర్చియు తెల్పెద మానధనుడ !
శ్రద్ధ గలిగియు వినుము సద్బుద్ధియుతుడ !

ఆంతటను కాళ్లు చేతులు అవనియంత
కనులు ముఖములు తలలును కర్ణములను
గలిగి జగమంతయు వ్యాపించి తెలియబడని
దానినే బ్రహ్మమందురు తాపసులును

ఇంద్రియంబులు లేనిది యింద్రియముల
గుణములను తెల్ప జేసెడు గుణముగలది
అంతటను నిండియున్నది అంతటనిదియు
పైనులోపల గలదియు ప్రాణులకును

అణువుకంటెను నణువయి యవని వెలసి
జీవి జన్మకు లయముకు జీవమునకు
సూర్యచంద్రాగ్ను లవనిలో శోభిలుటకు
కారణంబెద్ది యద్దియే పరగ బ్రహ్మ

422

జ్ఞానరూపమునైనది, జ్ఞానగుణము
వలన తెలియంగ బడునది ప్రాణియొక్క
హృదయమున నిండియున్నది బుధులవల్ల
తెలియబడునది బ్రహ్మంబు ధీరచరిత

423

ప్రకృతి పురుషులు యిరువురు పరగభువిని
పుట్టుకయు లేనివారని బుధులనెదరు
ప్రకృతివల్ల జనించిన వికృతమైన
ఇంద్రియ వికారముల నెల్ల విడువవలయు

424

కార్యకారణ సంబంధ కారణముల
ప్రకృతి హేతువు యనుచును పరిగణించు
కష్టసుఖములవల్లను కలిగినట్టి
ఫలితములు పొందు జీవుడు పరగ భువిని

425

తనువులో నాత్మయున్నను, తనువుకంటె
వేఱుగా సాక్షిగా నుండి ధీరవరుడ
అనుమతించి ధరించెయు యనుభవించి
పరమ ప్రభువుగ వెలసెను గుఱుతుగాను

426

ప్రకృతి పురుషుల నెఱిగిన పరగుణుండు
ఎట్టులున్నను నే రీతి మెలగుచున్న
ధరణి జన్మించబోడని తలచుమయ్య
అనుచు కృష్ణుడు తెల్పెను అర్జునునకు

427

శుద్ధ మనసుచే కొందఱు సూరి జనులు
 ధ్యానేయోగముచే నన్ను మనములందు
 కాంచుచుండిరి సాంఖ్యులు, కర్మ పరులు
 తెలుసుకొందురు వారలు తలచినట్లు.

428

ధరణి ధ్యానము, సాంఖ్యము, తలప కర్మ
 యోగములవల్ల కనలేని యుర్విజనులు
 శ్రీవణ తత్పరులైనట్టి జనులు నన్ను
 కొలిచి చేరుదురనుచు తలచుమయ్య

429

జగతి జన్మించు స్థావర జంగమములు
 తలప శ్రీ త్రీ త్రీజ్ఞులు కలియునందు
 వలన వెలనియు నున్న వి వసుధలోన
 ననుచు తెలియుము ఘల్గణా మనము నందు

430

అన్ని ప్రాణులయందును ఆత్మ వెలసి
 యున్నదంచు నెఱింగియు నుర్విలోన
 దేహినశియించు నాత్మయు స్థిరమటంచు
 తెలియువాడును విజ్ఞాండు తలప భువిని

431

అన్ని జీవులలో నున్న ఆత్మ కూడా
 తనలో నున్నది ఒకటని తలచి నరుడు
 ప్రాణులను హింసచేయక పరమపదము
 నొందు ననుచును తెలియుము పాండుగాను

432

కర్మలన్నియు ప్రకృతిచే కలుగుననియు
 ఆత్మకర్తయు కాదని యవని నెవరు
 తెలుసుకొందురొ వారలు తెలియగలరు
 పన్ను నిజముగ ననుచును నమ్ముమయ్య

433

వేఱువేఱుగ భూతముల్ వెలసియుండి
ఓక్క పరమాత్మయందును నున్నవనుచు
దానినుండియె వ్యాపించె ధరణిలోన
వెలసె ననుచును తలచును విభుదవరుడు

434

అది లేనట్టివాడును నగుటచేత
గుణరహితుడగుటవలనన్ గోప్యముగను
తనువునందున నున్నను తనువునకును
అంటబడకను నున్నాడు అని తెలియుము

435

ఆకసమునంత వెలసివ యవని దూళి
ఎటుల దివికిని నంటదో అటుల ఆత్మ
తనువునందున నున్నను తనువునకును
అంటబడకయు నున్నది యని తలంచు

436

సూర్యుడొక్కడె జగముకు సూటిగాను
వెలుగు నిచ్చెడు విధమున తలప క్షేత్ర
ములను వెలిగించు క్షేత్రజ్ఞు డిలను ననుచు
తెలియు మర్జన నీవు భూతలమునందు

437

క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞ బేధముల్ ధాతిలోన
నెఱిగి ముక్తిని సాధించు పరమ విధ్య
తెలుసుకొనువాడు పుణ్యుండు పుడమిలోన
ఆతడు పరమాత్మ జేరును హర్ష మొదవ

438

క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞ విభాగ యోగము
పదమూడవ అధ్యాయము సమాప్తము

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః
గుణతయ విభాగ యోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

జ్ఞానములకెల్ల నుత్తమ జ్ఞానమైన
దేది సంసారబంధములెల్ల విడువ
జేయునది యగు జ్ఞానము ధీయుతుండ
దాని నెఱిగింతు వినుమయ్య మానధనుడ!

439

జట్టి జ్ఞానము తెలిసిన యెల్ల జనులు
జనన మరణముల లేకను జగతి వెలయు
చేవచేవుండనగు నాదు దివ్యపథము
జేరుతురటంచు నమ్ముము చింతవిడిచి

440

సర్వభూతము లుత్పత్తి జరుగజేయు
గొప్పదగు నాదు మాయచే గోప్యముగను
గర్భకారణ బీజమున గర్భమందు
నిడెద సృష్టిని జరుపంగ నిశ్చయించి

441

సృష్టిలో నుద్భవించెడు జీవతతికి
మాతృమూర్తిగ ప్రకృతియు మహిని వెలయు
బీజముంచెడు తండ్రినై తేజమొప్పు
బరగుచుందును అర్జునా భవ్యగుణుడ!

442

ప్రకృతివలన జనించిన త్రిగుణములను
నాశరహితుడై వెలసిన నాత్మ నెపుడు
తనువునందున బంధించి ధరణిలోన
వెలయుచున్నవి యెంతయు చేడుకలర

443

మూడు గుణములయందున ముఖ్యమైన
సత్వ గుణమును గుణము యీ జగతిలోన
నిర్మలంబయి సుఖమిచ్చి నిఖిలజీవ
తతిని బంధించుచున్నది ధరణిలోన 444

గుణములందు రజోగుణమనెడు గుణము
దృశ్యములయందు పీఠియు తృప్తగలుగ
జేసి బంధించుచున్నది జీవతతిని
భువిని యనుచును తెలియుము బుధజనుండ ! 445

ధర తమోగుణము వలన గుణులుగాను
మఱపు సోమరితనమును మహిని నిద్ర
కలుగజేసియు జీవిని తలప భువిని
బంధనము జేయుచున్నది భవ్యగుణుడ ! 446

సాత్త్వికంబగు సుఖముచే జగతిలోన
ధర రజోగుణ కర్మచే గుణులుగాను
తమముచే జ్ఞానమంతయు తనువు వీడి
జీవి బంధింపబడుచుండె చింతతోడ 447

సత్వగుణమును వెలయ రాజసము తామ
సములు నణగు, రాజసము నంతరించ
తమము సత్వము నణగును, తమము వెలయ
రాజసంబును సత్వము తేజముడుగు 448

ఇంద్రియములకు నెల్లను నెలుగు సౌసగు
జ్ఞానమెప్పుడు గలుగునో మానధనుడ
అపుడు సాత్త్విక గుణమును నతనిలోన
నెల సెనంచును తలచుము విభుధవరుడ ! 449

మనసునందున శాంతిని గననివాడు
 లోభగుణములచేత ప్రలోభపడుచు
 కామ్యములతోడ సంతృప్తిగనెడువాడు
 రాజస గుణంబుతోడను తేజరిలును

450

తమము వృద్ధియు గలుగంగ ధరణిజనులు
 సోమరత్న మజాగ్రీత చౌఱపులేక
 మందమతితోడ నుందురు మహిని తలప
 ననుచు తెలియుము అర్జునా మనమునందు

451

సాత్వికంబగు గుణముతో జగతిలోన
 మరణమొందిన నాతడు ధరణి విడిచి
 శుద్ధమైనట్టి లోకము సూటిగాను
 జేరుదురు యంచు తెలియుము ధీరచరిత !

452

మరణమొందు రజోగుణ మనుజు లవని
 కర్మ పరులిండ్ల జనియింతు గాదె తలప
 ధర తమోగుణయుతులును మరణమొంది
 నీచజన్మలు గాంతురు నిశ్చయముగ

453

సాత్వికంబగు కర్మ చే జగతి సుఖము
 రాజసముచేత దుఃఖము తేజముడుగు
 తమమువల్లను భ్రమయును ధరణిమఱుపు
 కలుగునంచును అర్జునా తెలియుమయ్య

454

కర్తగుణములే యనుచును కడకు తామ
 గుణములనుకంటె వేరని మనమునందు
 తలచి నిరతము నను మది గొలుచువాడు
 నన్ను జేరును ననుచును నమ్ముమయ్య !

455

మూడు గుణములు గెలిచిన బుధజనుండు
జనన మరణము దుఃఖము గనడు భువిని
ముదిమిబాధలు లేకను సదయఁడగుచు
సంతసముజెంది పోవును స్వర్గంనకు

456

అర్జున వాక్యము

మూడు గుణములు దాటిన మునివరుండు
ఎట్టి వర్తనగలవాడు, యెట్టులుండు
ఎటుల గుణములు గెలుచును దిటవుగాను
తెలియజెప్పుము కేశవా ! తేటపడగ !

457

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

సత్వగుణముచే గల్గిన జగతి సుఖము
రాజసమువల్ల గల్గిన తేజమైన
కార్యములను తమమువల్ల గలుగు భృమలు
మదిని తలచనివారలు మాన్యులయ్య !

458

సుఖము దుఃఖము సమముగా జూచువాడు
మట్టి బంగార మొకటిగా మదిని దలచి
అత్మరతుడయి, ధీరుడై యవని వెలయు
నతడు గుణరహితుండని యందురయ్య !

459

తీవ్రమగు భక్తిగలిగియు తృప్తి నొంది
నన్ను ధ్యానించి నిరతము నన్ను గొలిచి
వెలయు నాతడు గుణములు విడిచి మదీని
నన్ను జేరును ననుచును నమ్ముమయ్య !

460

గుణత్రయ విభాగ యోగము
పదునాల్గువ అధ్యాయము సమాప్తము

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

పురుషోత్తమ ప్రాప్తి యోగము

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము :

వేదములు అకులగుచును, వేళ్లుపైన
కింద కొమ్మలుగలదియు, పొందుగాను
వెలయు సంసార మశ్వద్ధ వృక్షగతిని
తెలియువారలు విజ్ఞులు తలప భువిని

461

గుణములను శాఖలుంగల్గి గుఱుతుగాను
చిగురులను విషయంబులు జేర వృద్ధి
భువిని వెలసిన అశ్వద్ధ భూరుహంబు
దివికి వ్యాపించియున్నది దృఢముగాను

462

అట్టి సంసార వృక్షము ఆదిమధ్య
తుదలు కన్నించకున్నవి విదితముగను
నఱికివేయుము దానిని గుఱుతుగాన
సంగమను ఆయుధంబున శౌర్యధనుడ !

463

అటుల నఱికిన పిమ్మట దిటవుగాను
నన్ను ధ్యానించి నిరతము నాదు మాయ
విడిచి ననుజేరు ననుచును దృఢముగాను
మదిని నమ్ముము అర్జునా మాన్యగుణుడ !

464

అహము మమకార వర్జితుడైనవాడు
దృశ్య సంగము విడిచెడు ధీరవరుడు
సుఖము దుఃఖము సమముగా జూచువాడు
బ్రహ్మనిష్ఠుండు పొందును బ్రహ్మ పథము

465

సూర్యచంద్రులు అగ్ని చే సుంతయైన
శోభిలంగను లేనిది సుజనవర్య
ఏది కలదట్టి పరమాత్మ నెవరు గనునో
అట్టివారలు మఱిరారు యవనిలోకి

466

నాదు యంశము జీవుడై మోదమొప్ప
కండ్లు ముక్కును చెవులును కడకు తనువు
జిహ్వలందున వెలయుచు చెలిమితోడ
ఇంద్రియంబుల దీప్తిని నొందజేయు

467

పుష్పమందలి వాసన పుడమిలోని
గాలి యెట్టులగనిపోవు లీలగాను
అటులె యింద్రియ విషయముల్ అవని విడచు
నప్పుడు గనిపోవు తనతోడ నతిముదమున

468

చెవిని కంటిని ముక్కును చెలిమితోడ
నాలుకను చర్మమందును లీలగాను
మనసునందును జేరుచు మహితగతిని
అనుభవించును జీవుడు ఘనముగాను

469

అరయ అజ్ఞానులెవ్వరు ధరణిలోన
తెలుసుకొనలేరు జీవుని తేటపడగ
జ్ఞానదృష్టిని గలుగు విజ్ఞానధనులు
నెఱుగు జీవాత్మ తమలోప గుఱుతుగాను

470

అత్మసాక్షాత్కరము గోరు ఆర్యజనులు
గాంచెదరు అత్మ తమలోన కడుముదమున
అత్మగనగ దలంచిన యవని జనులు
మనసు శుద్ధియు లేకున్న కనగలేరు

471

సూర్యునందలి తేజము సూటిగాను
చంద్రునందలి తేజము జగతిలోన
అగ్నియందలి తేజము యవనిలోన
నాడి యనుచును తెలియుము సాధుహితుడ !

472

భూమియందున నేనుండి భువిని వెలయు
ప్రాణుల భరించుచున్నాను భవ్యగుణుడ
చంద్రునందున నేనుండి సశ్యమలను
నేనె పోషించుచున్నాను నిశ్చయముగ

473

తనువులో జఠరాగ్నినై తనరి నేను
ప్రాణవాయువు మఱియు నపానములతో
పచనమును జేతు నన్నము పరమ కృపను
ననుచు తెలియుము అర్జునా మానమునందు

474

ఎల్ల ప్రాణుల హృదయాల వెలసియుండి
ప్రాణులకు జ్ఞాపకంబును, జ్ఞానమునను
మఱుపు గలిగించుచున్నాను గుఱుతుగాను
వేదవిదుడను నేనయ్య విశ్వమందు

475

క్షరుడ అక్షరుడంచును జగతిలోన
పురుషు లిర్వురు గలరయ్య పాండుగాను
క్షరుడ దేహమటంచు నక్షరుడ జీవు
డనుచు తెలియంగ నగునయ్య యవనిలోన

476

ఎవడు ముల్లోకములయందు వెలసియుండు
జగము సృష్టించి పోషించి సోహరించు
నట్టివాడును, అవ్యయుండాది పురుషు
డైనవానిని పరమాత్మ యని నెఱుందు

477

క్షరము చేహము మతీయు అక్షరము జీవు
డగుచు వెలసెను భువిలోన యని తలచుము
వాటికంటెను శ్రేష్ఠుడై బరగినట్టి
దానిగా నన్ను దలతురు వసుధ మునులు

478

అందువల్లన వేదములందు నేను
పరమ పురుషునిగా చెప్ప బడుచునుంటి
అట్టి నాయందు భక్తితో ననవరతము
గొలుచువారలు ననుజేరు కూర్మి తోడ

479

పాపరహితుడవగుచును వసుధ వెలయు
అర్జునా నీకు దెలిపితి నార్తి తొలగ
గోప్యమగు నాత్మ విద్యను గుఱుతుగాను
దాని నెఱిగియు వర్తించు ధరణిలోన

480

పురుషోత్తమస్రాప్తి యోగము
పదిహేనవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

దైవాసుర సంపద్విభాగ యోగము

భయము విడచుట జ్ఞానము పరగబాహ్య
అంతరేంద్రియ నిగ్రహ మవని తపసు
వేదపఠనము, యజ్ఞము, భూతదయయు
దైవగుణములు యనుచును దలచు పలయు

481

శాంతి, ఋజువర్తనంబును, సత్యనిరతి
కొండెములు చెప్ప కుండుట, గుండెదిటవు
విషయవాంచలు విడచుట, విజ్ఞతయును
దైవగుణములుయందురు తాపసులును

482

ప్రతిభ, ఓర్పును, ధర్మంబు, బాహ్యశుద్ధి
అంతరంబున శుద్ధియు, త్యాగబుద్ధి
అతిశయంబును విడచుట, అత్మనిరతి
దైవగుణములు యందురు ధరణిలోన

483

దురభిమానము, గర్వము, దుష్టబుద్ధి
కోపమును, డంబమునుగల్గి, కుటిలమైన
నీతిబుద్ధులు గలవారు, నిశ్చయముగ
ఆనురగుణములు గలవారలందు రవని

484

వసుధ దైవగుణంబులవలనఁజొలగు
పరగ సంసారబంధముల భవ్యగుణుడ !
ఆనురగుణములు బంధించు నభినితసులు
గాన దైవగుణములమామూనుమయ్య!

485

శుచియు, ధర్మము, సత్యము సూటిగాను
మతియు నాచార మార్గముల మడిచి వడిచి
వసుధ మెలగును ఆనుర భావములవారు
ఆనుచు తెలియుము అర్జునా మనమానందు

486

జగము సత్యము కాదని నిగమములను
ధర్మరహితములనుచును, దైవమెచట
లేడటంచును, కామముతోడ జగము
పుట్టిననుచును తలచును భువినివారు

487

అట్టి నాస్తిక దృష్టితో నల్ప బుద్ధి
గలిగి కూర్కార్యములను సలిపి చూయు
లోక కంటకులగుచును పాకటముగ
వెలయుచుందురు వసుధలో వేడుకలర

488

కామ తత్పరులగుచును భూమిమీద
మదము మత్సర డంబముల్ మదిని వెలయు
నీచవృత్తులు గలిగియు నీతి విడిచి
వసుధ వెలయును అసుర భావములతోడ

489

విషయ చింతలు మదిలోన వెడుకకుండ
కామభోగంబులనుగొని కలుషమగుచు
ఆశయనుపాశ బంధితుడగుచు వెళ్ళుడు
ధర్మ మార్గము విడనాడి ధనము పొందు

490

ధనము పొందితినింకను పొందగలను
శత్రువుల జంపితిని యింక జరివగలేను
ఆనుభవంతను భోగముల్ యవనిలోన
అనుచు తలచెడువారలు అసురగుణులు

491

అహముగలవాడు, మూర్ఖుడు, అల్పగుణుడు
మోహచిత్తుడు, కుటిలుడు, దోహబుద్ధి,
చంచలాత్ముడు, కూర్పుడు, నెంచభువిని
అసుర గుణములు గలవాడు అందురయ్యె

492

పుణ్యమిలో తమ్ముతామును పొగడుకొనుట
కామమును, కోధలోభముల్, క్రోధములను
వినయహీనత, గర్వము, విషయవాంచ,
అసుర గుణములు యందురు యవనిలోన

493

అన్ని పాణులయందున నున్న నన్ను
 వ్యేషబుద్ధితో జూచెడు నీచమతులు
 ఆశుభ కార్యముల్ చేయుచు నవనిలోన
 నీచజన్మలు నొలదును నిశ్చయముగ

494

అసురజన్మలు నొందిన యవని జనులు
 మూఢులగుచును వెలయును, ముందు ముందు
 నీచ జన్మలనొందుచు దోషులగుచు
 నన్ను పొందగ లేరంచు నమ్ముమయ్య

495

కామమును క్రొధలోభముల్ కనగ భువిని
 ద్వారములు యంచు తెలియుము నరకమునకు
 అట్టి యీ మూడు గుణములు అసురగుణము
 లనుచు విడువుము వాటిని ననవరతము

496

నరకమునకు త్రోవలగుచును ధరణి వెలయు
 కామ లోభము క్రొధముల్ కడకు విడిచి
 తనకు హితమును గలిగించుకొను నరుడు
 మోక్షసిద్ధిని పొందును ముదముతోడ

497

ఎవడు శాస్త్రోక్త విధులను భువిని విడిచి
 ఇష్టసిద్ధిని మెలగుచు కష్టములను
 నిరతమును పొందుచుండియు, నీతి విడిచి
 మెలగునాతడు గనలేడు తలపముక్తి

498

ఏది చేయగవలయునో ఏది వలదో
 నిర్ణయించెడు పట్టున నియమమైన
 శాస్త్రములచేత దెల్పెడి సరణి మెలగి
 కర్మలను చేయుచుండుము ధర్మవిధిని.

499

దైవాసుర సంపద్వి భాగ యోగము
 పదునారవ అధ్యాయము సమాప్తము

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగము

అర్జున వాక్యము

ఎవరు శాస్త్రోక్త విధులను విడిచిపెట్టి
శ్రద్ధతో పూజలొనరించు శాంతమతుల
స్థితియు సత్వరజో తమో గతులలోప
విధియై యున్నదో నాకు నెఱుకబఱుపు

500

శ్రీకృష్ణుని వాక్యము

పూర్వజన్మమువల్లను పొందు శ్రద్ధ
సాత్త్వికము రాజసము తామసములుగాను
వెలయుచున్నది పుడమిని విభుదవరుడ !
వినుము వానిని నెఱిగింతు వేడుకలర

501

సాత్త్వికులు దేవగణముల జగతిలోన
రాజసులు యక్షరాక్షస పూజ లవని
తామసులు భూతగణముల ప్రేమతోడ
గొల్చుచుందురు భక్తిని గుఱుతుగాను

502

తనువు శుష్కింపజేయుచు తనువునందు
నున్న నన్నును బాధించి యుర్విలోన
శాస్త్రరాహిత్య కర్మలు నల్పు చుండి
తపము సల్పెడువారలు ధర నసురులు

503

పరగ సత్త్వాది గుణములబట్టి భువిని
జనుల కాహార మిష్టమై జగతి వెలసె
అటులె దానము తపమును యజ్ఞములను
వెలయుచున్నవి ప్రియములై యిలను తలప

504

అయురారోగ్య భాగ్యములందుజేసి
దేహబలమును బుద్ధికి దీప్తినిసగి
ప్రీతి నొనగఁ పదార్థముల్ భ్యాతి వెలయు
సాత్త్వికాహరమందురు ధాత్రిలోన

505

చేదు పులుపును వుప్పులను మోదమొనగ
వేడిమియు కారములతోడ కూడియుండి
వ్యాకులత్వము గలిగించి దుఃఖమునగు
నదియు రాజసాహరమై యవని వెలయు

506

వండి నిలవుండి నదియును, వుడకనదియు
పాచిపోయిన దుర్గంధభరితమైన
ఒకరు తినగాను మిగిలియు నుండునదియు
తామసాహర మగుచును ధరణి వెలసె

507

ఫలము కోరని యజ్ఞము తలప భవిని
సాత్త్వికంబని యెఱుగుము శౌర్యధనుడ
ఫలము కోరిన యజ్ఞము వసుధలోన్
రాజునంబని యెఱుగుము రాజతనయం.

508

మంత్ర రహితము దక్షిణ మరియు భువిని
అన్నదానములేనిది, అర్థపూజ
లేనిదియు శ్రద్ధ బొత్తిగా లేనిదియును
తామసంబగు యజ్ఞమై ధరణి వెలయు

509

పెద్దలను పూజచేయుట శుద్ధి గలిగి
బ్రహ్మచర్యము పాటించి పరగ మదిని
కుటిల భావముల్ విడచుట కూర్మితోడ
మెల్లగ శాశ్వతక తపంబు శుభం భువిని

510

ఇతరులకు బాధ కలుగని హితముగలు
సత్యవాక్కులు బలుకుట. నిత్యజపము
శాస్త్ర గ్రంథములెప్పుడును చదువుటయును
వాచకంబగు తపమని వసుధ వెలయు.

511

మనసు నిర్మల మొనరించి మౌనమగును
దృశ్య సంకల్పములు వీడి దీక్షతోడ
దేవునింగొల్చునట్టిది ధీవరుండ
పరగ మానస తపమని ధరణి వెలసె

512

వసుధ శారీర మానస వాచకముల
తపములను సాత్త్వికంబని తలపవలెను
ఫలము కోరక వాటిని భక్తవరులు
సలుపునుందురు నిరతంబు సవ్యసాచి

513

గౌరవము కీర్తి బడయంగ ఘోషముదాను
సలుపునట్టియు తపము రాజశము ననిది
ఫలము గోరిన జనులును సలుపుచుండు
భువిని సంపదల్ పొందంగ బుధజనుండ

514

ఇతరులకు బాధ కల్గించనెంచి మదిని
తనుపు శుష్కింపజేసిడు తపము తలప
తామసంబని యెఱుగుము ధరణిలోనే
మూర్ఖజనులును చేతురు ముదముతోడ

515

యోగ్యుడైనట్టివానికి నుర్విలోన
పుణ్యకాలమునందున పుణ్యమైన
స్థలమునందున నలిపెడు దాన మవని
సాత్త్వికంబని నెఱుగుము శౌర్యధనుడ !

516

పఱగ ప్రత్యుపకారము కొఱకుచేయు
దానమును రాజనంబని తలపవలయు
అర్హతయు లేనివారికి అవనిలోన
దానమొసగుట తామస దానమండ్రు

517

తలప "ఓం"యని "తత్"యని దైవమునకు
మఱియు సత్తయను పేరులు మహిని గలవు
వాని నాధారముంగొని బ్రహ్మవిధులు
వేడ నిర్మాణముజేసి పాధుహృదయ !

518

వేదవిజ్ఞాన మెఱిగిన విభుదవరులు
యజ్ఞ దానతపంబులు యవనిలోన
"ఓం"యను పదము పలుకుచు ధీయుతుండ
సలుపుదురు పీఠితోడుత శాస్త్రవిధిని

519

"తత్"యను పదము పలుకుచు ధర్మవిధులు
తపము దానము యజ్ఞముల్ తాము సలిపి
సత్తయను పదము తెల్పుచు సకల శుభము
లొసగు కర్మలు జేతురు నుర్విలోన

520

తపము దానము హోమము తలప భువిని
శ్రద్ధలేకుండ జేయన సత్తు యనియు
వానివల్లను ఫలములు వసుధలోన
బడయలేమంచు దలచుము భవ్యగుణుడ !

521

శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగము
పదిహేడవ అధ్యాయము సమాప్తము

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మతానమః

మోక్ష సన్యాస యోగము

అర్జున వాక్యము :

పుడమి త్యాగము సన్యాసములను యందు
గలిగియున్న యదార్థము తెలియగోరె
నిన్ను ప్రశ్నించుచుంటిని నిర్మలాత్మ !
వేఱువేఱుగ వాటిని నెఱుక జెపుమ !

522

శ్రీ కృష్ణుని వాక్యము :

భువిని సన్యాస మనగను పుడమిలోన
కామ్యగర్మలు విడచుటగాదె తలప
ఫలము విడిచియు కర్మలు సలుపుటయును
త్యాగమందురు విభుదులు తలప ధరణి

523

కర్మవిడుమని సాంఖ్యము. కర్మయజ్ఞ
తపము, దానముల్ విడుమని ధరణిలోన
కొందఱుందురు, తలపగనందు కర్మ
విడుచుటను గూర్చి తెల్పెద విభుదవరుడ

524

యజ్ఞ దాన తపంబులు యవనిలోనే
విడుచునట్టివి కావయ్య విమలగుణుడ
బుద్ధిమంతులు జరిపిన భువిని నవ్వయు
చిత్తశుద్ధిని చేకూర్చు చెలిమితోడ

525

శాస్త్రవిహితమై బఱగిన జగతిలోని
కర్మలను చేయవలయును ధర్మవిధుడ
కర్మలడు వీడదలచుటగనగ భువిని
తామసత్యాగ మనియును దలప వలయు

526

భయము దుఃఖము శ్రమయును బాధపడుచు
చేయవలసిన కర్మలు చేయకుండ
కర్మలను వీడబూనుట కనగ జగతి
రాజస త్యాగమందురు రాజవరుడ !

527

శాస్త్ర నియమిత కర్మలు జగమునందు
చేయదగినవి యనుచును ధీయుతుండ
ఫలము విడనాడిచేయుట తలప భువిని
సాత్త్విక త్యాగమందురు శౌర్యధనుడ

528

సత్వగుణమును, ప్రజ్ఞయు, సమరసమును
త్యాగశీలము గల్గిన ధర్మపరులు
శుభము నశుభము నొకరీతి జూచి మదిని
ఫలము విడిచియు కర్మలు సలుపు చుండు

529

ఫలము విడిచియు కర్మలు సలుపువాడు
త్యాగియని చెప్ప బడునయ్య ధరణిలోన
దేహదారి కసాధ్యము తెలియభువిని
పూర్తిగా కర్మలను వీడ బూనుకొనుట

530

వసుధ సుఖదుఃఖముల యొక్క ఫలితములను
కష్టసుఖములు గలిగించు కర్మ ఫలిత
ములను విడనాడువారికి గలుగునయ్య
మరణ మొందిన తరువాత గుఱుతుగాను

531

కర్మలన్నియు నెరవేర్చ కర్మకాండ
అంతమును దెల్పు నట్టిది యవనిలోన
సాంఖ్యమున నందు జెప్పెడి శాస్త్రగతులు
బిద్ధుల కారణములు విను మాదరమున

532

కర్మ చేయు శరీరము కర్మ చేయు
కర్త వివిధ యింద్రియములు కర్మ క్రియలు
దైవ మును కారణంబని దలచ వలయు
పరగ కర్మలు జేసెడి తరుణమందు

533

మనసు వాక్కు శరీరము మహిని తలప
శాస్త్రవిహితము మఱియును శాస్త్రరహిత
మైనదియుగాని యేదైన నవనిలోన
కర్మ కి యైదు తలపక కారణములు

534

ఎవడు కర్తగా నాత్మను నెంచు మదిని
అట్టి యవివేకి యెఱుగడు యవనిలోన
కర్మ విషయము మఱియును కనక మదిని
అత్మరూపము నెఱుగడు నార్య తలప

535

కర్తగా నన్ను దలచిన ఘనుడు మఱియు
బుద్ధిచే కర్మలంటిని బుధజనుండు
జీవులను చంపి నంగాని ధీవరుండ !
అతడు కర్మలచేతను నంటబడడు

536

తెలివి, తెలియదగునదియు, తెలియువాడు
అనుచు మూడు విధంబులు యవని బఱగె
చేయువాడును, క్రియయును, చేయునట్టి
సాధనంబులు మూడని జగతి వెలసె

537

వేఱుబఱచగ లేనిది విశ్వమందు
నేదియున్న దొ తలపగ నాదియైస
అత్మ నెఱుగ దలంచిన నట్టిదానిఁ
సాత్త్వికంబని యెఱుగుము సదయ హృదయ !

538

ఎల్లప్రాణుల యందున వెలసియున్న
జీవులను వేఱువేఱని ధీషరుండఁ
తలచువారలు పొందెడి ధరణిలోని
జ్ఞానమును రాజసంబని గనుము మదిని 539

విదెనొక్క పనిని చేయనెంచి మఱియు
అదియె సర్వము యనుచును మఱివి దలచు
జ్ఞానమును తామసంబని యనగ నీవు
తెల్లియదగునయ్య పార్థుడా తేటపడగ 540

శాస్త్రవిహితమైనట్టిది జగతిలోన
ఫలము కొరని అసక్తి కలగనదియు
రాగమును ద్వేషమభిమాన రహితమైన
కర్మలను సాత్వికంబగు కర్మలనిరొ 541

శక్తికిని మించు కర్మలు సలపనెంచి
మంచిచెడ్డలు తలచక మహిని నరుడు
చేయు కర్మలవల్లను చేటు గలుగ
జేయునవి తామసంబని చెప్ప బడెను 545

నేను కర్తను యనుచును నిండుమదిని
అహము విడనాడి ఫలమున కాశపడక
జరుగకున్నను జరిగిన సమరసమతి
గలుగువాడును సాత్విక కర్తయగును 543

ఫలము నాశించువాడును తలచినట్టి
పనియు నెఱవేర సంతపపడెడువాడు
లేనియెడలను దుఃఖము బూనువాడు
ధర్మని రాజసకర్తని తలపపడియు 544

వినయమును లేనివాడవిచేకయుతుడు
మనసు గెలువనివాడును మనుజులందు
మోసగాడును, సోమరి, దోషయుతుడు
తలప తామసకర్తని ధరణి బఱగు

545

ధర్మమందు ప్రవృత్తి యధర్మమందు
తగని వృత్తియు గలిగియు తలప ధరణి
చేయదగినది లేనిది చెలిమితోడ
తెలుసుకొను బుద్ధి సాత్త్విక స్థితియనబడు

546

ధరణి ధర్మమధర్మము దలచి మదిని
ఉన్న దున్నట్లుగా కుండ నుర్విలోన
మతొక విధమున దలచెడు మానవుండు
రాజసంబగు బుద్ధితో తేజరిలును

547

ధర్మము నధర్మమనుచును తలచునదియు
అన్నిటికిని పీరుద్దమైయవనిలోన
తెలయుబుద్ధిని తామస విధమటంచు
తెలియు మర్జునా మదిలోన తేటపడగ

548

మనసు పాణిముల్ యింద్రియ మార్గములను
యోగసాధన వల్లను బాగుగాను
అత్మనందున జేరెచ్చడి యమలమైన
ధైర్యమును సాత్త్వికంబని దలపవలయు

549

ధర్మ మర్థము కామము దలచిమదిని
వాటి నింపాంద గోరియు వసుధలోన
నరుడు పొందెడు ధైర్యంబు గుఱుతుగాను
రాజసంబని నెఱుగుము తేజమొప్పు

550

భయము, నిద్రయు, దుర్బుద్ధి పరగమదము
మిగుల దుఃఖము మనమున పగను దలచు
ధైర్యమును తామసంబని తలఁచునుయ్య
సాధుహితుడగు ఆర్జునా ! స్వాంతమందు

551

మొదట కష్టముగా నుండి తుదిని సుఖము
గలుగునది సాత్త్వికంబని తలపవలయు
మొదట సుఖమును తుది కష్టములను చొనగు
నేదీయు రాజసమనుచును విచితమగును

552

నిద్ర సోమరితనముతో ప్రొద్దుబుచ్చు
సుఖము తామసమందురు సుజనహితుడ !
త్రిగుణములు లేని వస్తువు దివిని భువిని
లేధులేదని తలచుము సాధుచరిత !

553

బ్రాహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులకు తలప
వేఱువేఱుగ కర్మలు వెలసియుండె
వాటివాటిని దెల్పెద పాటవముగ
ఘ్నము ఆర్జునా యని పల్కె విశ్వవిభుడు

554

సత్యనిరతయు తపసును శాస్త్రమందు
గురువు దైవములందున గుఱుతు గలిగి
కాండ్రోయములు గెలుచుట నెంచగాను
పశుధ బ్రాహ్మణ కర్మలు వరగుణుండ !

555

ధరణి పాలన కీర్తియు, దానధర్మ
ములను, శౌర్యము, రణమున తొలగకుండ
నుండుటయు రాజధర్మముల్ సుఖ్యతొన
శఘ్నచు తెలియుము ఆర్జునా మనమువందు

556

వసుధ గోరక్షణంబును వర్తకంబు
వైశ్యధర్మములనుచును పరలె భువిని
సేవయను కర్మ చేయుట ధీవరుండ !
సూద్ర ధర్మము తలపగ సుజనహతుడ !

559

ఎవనివల్లను ప్రిణులు యెల్లవిధుల
జన్మ నొందుచునున్న వో జగతిలోన
అట్టి పరమాత్మ గొలుతురు అవని జనులు
వారలన్ జేయు కర్మలవల్ల భువిని

560

పరుల కర్మలకంటెను ధరణిలోన
గుణములేనిదియైనను గుణులుగాను
తాను సలిపెడు కర్మయు తలప తనకు
శ్రేయమిడునంచు తలచుము ధీయుతుండ !

559

పరగ స్వాభావికంబయి ధరణి వెలయు
తాను జేసెడి కర్మయు కనగ భువిని
దోషయుక్తము నైనను దూరమునకు
తొలగజేయగ రాదంచు తలచుమయ్య !

560

విషయ లంపటముల నెల్ల విడునట్టి
బుద్ధి కలిగియు, మనసును పొందుగాను
గలిచి కోరికల్ విడుచునో బలయుతుండు
జ్ఞానసిద్ధిని పొందును మానధనుడ !

561

కర్మసిద్ధిని పొందెడు కర్మయోగి
జ్ఞానసిద్ధిని పొందెడు జ్ఞానధనుడు
ఎటుల పరమాత్మ గనెదరో యెల్ల విధుల
దావిదెచ్చెద విసుమయ్య ధైర్యగుణుడ !

562

నిర్మలంబగు బుద్ధితో నిశ్చలుడుగ
మనసు నిగ్గిహ మొనరించు మాన్యగుణుడు
విషయరాగముల్ ద్వేషముల్ విడుచువాడు
ఒంటరిగ నున్న వాడును నుత్తముడును

563

మితము గలుగు నాహారము మెసపువాడు
వాక్కు తనువును మనసును వశము జేసు
కొనుచు ధ్యానంబు జేయుచు దనరువాడు
కామమును క్రోధమును వీడు ధీమహితుడు

564

వస్తు సంగ్రహమంతయు వదలువాడు
అహము డంబము మమతయు యిహసుఖములు
విడుచువాడు సమర్థుడు విశ్వమందు
పరమపదమును జేరును భవ్యగుణుడ !

565

బ్రహ్మరూపము పొందిన బ్రహ్మవిదుడు
నిర్మలంబగు మనసుతో నిండియుండి
కోరికలు దుఃఖములు వీడి ధీరుడగుచు
తనవలెను గాంచు ప్రాణుల ధరణిలోన

566

భక్తిచేతను మనుజుడు పరమపురుష
డైన నన్నును, నా శక్తినింత నెఱిగి
నన్ను ధ్యానించి, పూజించి, నన్ను జేరు
ననుచు తెలియుము అర్జునా మనమునందు

567

బుద్ధియుతుడగు మనుజుడు భూతలమున
కర్మలెల్లను నిష్కామగతిని జరిపి
చిత్తమున నన్ను గొలుచుచు చింతవిడిచి
పరమపదమును బడయును భవ్యగుణుడ !

568

అహవము చేయననుచును అహముతోడ
 నీవు పలుకుట వ్యర్థము నీతివిదుడ !
 నీ స్వభావముచేతను నీవు భువిని
 సమరమును జేయతలతువు సవ్యసాచి

569

యంత్రమును యంత్రచోదకు డవనిలోన
 నడుపు విధమున దేహిని నడుపుచుండు
 నాత్మ తన మాయచేతను ననపరతము
 యనుచు తెలియుము అర్జునా మనమునందు

570

హృదయమందున నెలకొను నదయుడైన
 పరమపురుషుని శరణంబు భక్తితోడ
 తలచి ధ్యానించి నిరతము తలప నతడు
 నిన్ను రక్షించి ముక్తియు నీకు నొసగు

571

గోవ్యమగుచును బఱగిన గొప్పదైన
 జ్ఞానమును నీకు దెల్పితి మానధనుడ !
 దీని నెఱిగియు యోచించి దీక్షతోడ
 ఆచరించుము అర్జునా యవనిలోన

572

మనసు నాయందు నిలుపుచు మహితగతిని
 భక్తితో నన్ను గొల్వము పాపరహిత
 అటూల గొలిచిన అర్జునా యవనిలోన
 నాకు నిష్ఠుడవగుదువు ప్రాకటముగ

573

అన్ని ధర్మములను వీడి అనవరతము
 నన్ను శరణంచు వేడిన యెన్నదగిన
 సకల పాపంబులను నుండి సత్వరముగ
 నీకు ముక్తిని చేకూర్తు నిశ్చయముగ

574

నీకు దెల్పిన బోధలు నిక్కువముగ
వినుట కిష్టము లేనట్టి మనుజులకును
భక్తులునుగానివారికి వసుధ నన్ను
నిరదలన్ జేయువారలు పొందతగదు

575

ధరణిలో భక్తజనులకు గుఱుతుగాను
ఎవడు గీతను బోధించు భువిని నతడు
నాదు భక్తుడై వెలయుచు సాధుహితుడ
నన్ను జేరుట తథ్యము నన్ను తాంగ

576

ధర్మయుక్తము నగుచును దనరునట్టి
మనల సంభాషణంబును మహితగతిని
అధ్యయనమును జేసెడినట్టివారు
నన్ను గొలిచెడువారని నమ్ముమయ్య

577

శ్రద్ధతో గూడియున్నట్టి సజ్జనుండు
మది నసూయను విడిచియు మతియు భువిని
గీతచదువుచు వినియెడు నీతిపరుడు
పుణ్యలోకముల్ జేరును వుడమి విడిచి

578

నీదు బోధలవలనను నిర్మలాత్మ
నాదు యజ్ఞానమును పోయె నళిని నేత్ర
సఖియంబులు తొలగెను శౌరి యికను
నీదు నాజ్ఞలు పాటొంతు నిండుమదిని

579

సంజయుండు అంధవిభునితో సమరమండు
అర్జునునితోడ శౌరియు నాదరమున
పలుకు పలుకులు వింటిని ప్రభువ యనుచు
తెలియజెప్పెను ముదముతో తేటపడగ

580

స్వభూమిని శౌరియు యోధుడైన
ఘనకును దెల్పిన నట్టియోగ
నెఱిగితి ముదమున విభుధవరుడ !

రాయణు కృపవల్ల బాగుగాను

581

ంపురుషుని కృష్ణుని భవ్యమైన
రూపముగంటిని వేడుకలర

లదలచుచు దానిని గుఱుతుగాను

సము నొందుచుంటిని స్వాంతమందు

582

గివరుడగు కృష్ణుడు యోధుడైన

ఘడునుండు తావున అఖిలమైన

దలు, నీతి, విజయము, శాంతి, వెలయు

చు నెఱుగుము అర్జునా యవనిలోన

583

వరదుడ ! కేశవ ! భవనిదూర !

గవిద్యను తెలిపిన యోగివంద్య !

తో నిన్ను గొలిచెద పరమపురుష !

ము కర్పూ రహారతి కూర్చి తోడ !

584

మోక్ష సన్యాసయోగము

పదునెనిమిదవ అధ్యాయము సమాప్తము

ఓం తత్ సత్.

గీతా మహాత్మ్యము

ధరణి ప్రారబ్ధకర్మము తలపనెటుల
తలగునో తెల్పుమని పృథ్వి పలుకునంత
కేశవుడు తెల్పినట్టి యీ గీతనెవరు
పఠన జేతురొ వారలు బడయు సుఖము

1

నీరు తామరాకును వంటనేరని గతి
గీత పఠించు వారికి పాతకములు
అంటనేరవు మఱియును అన్ని తీర్థ
ఫలితములు గల్గునంచును తలచుమీవు

2

ఎచట గీతను పఠించు రచట దేవ
గణములును, గోపగోపికలో, మునులు, సురలు
నెల్లవేళన నుందురు నిలను తలప
నేను నచ్చటనుందును మానధనుడ !

3

వేదముల సారమగునును వెలయు గీత
పదియు నెనిమిది యాధ్యాయ పఠనమునను
నిత్యమును జేయువారలు సత్యమైన
పరమపురుషుని జేరును భవ్యగుణుడ !

4

నగము గీతచు నిత్యము చదువువారు
బడయు గోదాన ఫలమును కడుముదమును
పరగ మూడవభాగము పఠనజేయ
గంగలో ముగ్గు ఫలమును గాంచగలరు !

5

భక్తి నారవ భాగము పఠనజేయు
వారు సోమయాగ ఫలమును బడయగలరు
ఒక్క యాధ్యాయ పఠనంబు నిక్కువముగ
జేయగను రుద్రలోకము జేరగలరు !

6

పరగ నాధ్యాయ నాల్గవ భాగమెవరు
నిత్యమును భక్తితోడుత నియమ మొప్ప
పఠనజేతురొ భువిలోన వారు మురల
నరులుగా పుట్టుచుందురు ధరణిలోన !

7

పదియు, ఏడును, ఐదును, ముదముతోడ
మూడు, రెండును, ఒకటియు, పుణ్యాధనుడ !
ఆర్థ శ్లోకము పఠించు నతడు గూడ
చంద్రలోకమును జేరును సదయ హృదయ !

8

మరియు గీతను చదువుచు మరణమొందు
నతడు నుత్తమ మనుజుడై యెల్లప్పుడు
గీత, గీతా ! యటించును గీత
అనువులను వీడ స్వర్గము న

గీతయందలి యర్థము ప్రీతి
వినదలంచిన పాపులు విష్ణుజే
గీతనుం గూర్చి చింతించు నీ
పరమపదమును జేరును భవ

గీతను పఠించి తదుపరి గీత
వరమహాత్మ్యము నెవ్వడు
పఠనమొనరింపడో వాని పఠ
వ్యర్థమనుచును తెలియుము

గీతా మహాత్యము

ధరణి ప్రారబ్ధకర్మము తలపనెటుల
తొలగునో తెల్పుమని పృథ్వి పలుకునంత
కేశవుడు తెల్పినట్టి యీ గీతనెవరు
పఠన జేతురొ వారలు బడయు సుఖము

1

నీరు తామరాకును వంటనేరని గతి
గీత పఠియించు వారికి పాతకములు
అంటనేరవు మఱియును అన్ని తీర్థ
ఫలితములు గల్గునంచును తలచుమీవు

2

ఎచట గీతను పఠియింతు రచట దేవ
గణములును, గోపగోపికల్, మునులు, సురలు
నెల్లవేళన నుందురు నిలను తలప
నేను నచ్చటనుందును మానధనుడ !

3

వేదముల సారమగునును వెలయు గీత
పదియు నెనిమిది యాధ్యాయ పఠనమునను
నిత్యమును జేయువారలు సత్యమైన
పరమపురుషుని జేరును భవ్యగుణుడ !

4

సగము గీతచు నిత్యము చదువువారు
బడయు గోదాన ఫలమును కడుముదమున
పరగ మూడవభాగము పఠనజేయ
గంగలో మున్న ఫలమును గాంచగలరు !

5

భక్తి నారవ భాగము పఠనజేయు
వారు సోమయాగ ఫలమును బడయగలరు
ఒక్క యాధ్యాయ పఠనంబు నిక్కువముగ
జేయగను రుద్రలోకము జేరగలరు !

6

పరగ నాధ్యాయ నాల్గవ భాగమెవరు
నిత్యమును భక్తితోడుత నియమ మొప్పు
పఠనజేతురొ భువిలోన వారు మరల
నరులుగా పుట్టుచుందురు ధరణిలోన !

7

పదియు, ఏడును, ఐదును, ముదముతోడ
మూడు, రెండును, ఒకటియు, పుణ్యాధనుడ !
అర్థ శ్లోకము పఠించు నతడు గూడ
చంద్రలోకమును జేరును సదయ హృదయ !

8

మరియు గీతను చదువుచు మరణమొందు
నతడు నుత్తమ మనుజుడై యవని బుట్టు
గీత, గీతా ! యటంచును గీతదలచి
అనువులను వీడ స్వర్గము నతడు పొందు !

9

గీతయందలి యర్థము ప్రీతితోడ
వినదలంచిన పాపులు విష్ణుజేరు
గీతనుం గూర్చి చింతించు నీతివిడుల
పరమపదమును జేరును భవ్యగుణుడ !

10

గీతను పఠించి తదుపరి గీతయొక్క
పరమహాత్మ్యము నెవ్వడు వసుధలోన
పఠనమొనరింపడో వాని పఠనమంత
వ్యర్థమనుచును తెలియుము వరగుణుండ !

11

ఇది శ్రీ పరమేశ్వర కరుణా కలిత కవిత్వ
 రచనా ధుర్యండును శ్రీ వత్సవ
 గోత్రజుండును, యామనవంశ
 సుధార్థవ సుధాంశుండును
 రామమాంబప్పయ
 తనూజుండును బస
 వయ నామ ప్రణీతంబగు
 గీతా స్రవంతి
 సమాప్తము.
 ఓం తత్ సత్.

